

ISSN xxxx-xxxx

วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่น

Journal of Local Development

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2567 Vol. 1 No. 1 January - April 2024

วิทยาลัยชุมชนพังงา | Phangnga Community College

วิทยาลัยชุมชนพังงา
PHANGNGA COMMUNITY COLLEGE

+66 0-7659-9014

png-research@pngcc.ac.th

<https://pngcc.ac.th/>

วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา

Journal of Local Development

Phangnga Community College

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2567

Vol.1 No.1 January – April 2024

วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา

Journal of Local Development Phangnga Community College

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2567 Vol.1 No.1 January – April 2024

นโยบาย

- วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา สนับสนุนผลงานบทความวิชาการและบทความวิจัยในสาขา สังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์
- กำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่
ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน
ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม
ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

ขอบเขตวารสาร

วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา เป็นวารสารที่ครอบคลุมสาขาสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเขียนผลงานทางวิชาการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
- เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศทางการศึกษา วิจัย ค้นคว้า และเผยแพร่องค์ความรู้

เจ้าของ

วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่ปรึกษาวารสาร

ดร.สิริกร มณีรินทร์

ดร.ถนอม อินทรกำเนิด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรย์านุกูล

ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาลัยชุมชน

นายกสภาสถาบันวิทยาลัยชุมชน

ประธานที่ปรึกษาสถาบันวิทยาลัย
ชุมชน

ที่ปรึกษาสถาบันวิทยาลัยชุมชน

บรรณาธิการที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บรรณาธิการ

อาจารย์พวงเพชร ฤทธิพรพันธุ์

วิทยาลัยชุมชนพังงา

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรม บุญนุ่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัญจกร นิลกาญจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรัตน์ นวกิจไพฑูรย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตพร แซ่แง่ สายจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา เกตุแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรี
วิชัย

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยา
เขตตรัง

ดร.วิเชียร ไทยเจริญ

ดร.สมคิด ทับทิม

อาจารย์เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์

อาจารย์สายันต์ ปานบุตร

นักวิชาการอิสระ

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

วิทยาลัยชุมชนพังงา

วิทยาลัยชุมชนพังงา

กองบรรณาธิการอำนวยการ

อาจารย์พวงเพชร ฤทธิพรพันธุ์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนพังงา
อาจารย์เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนพังงา
อาจารย์สายันต์ ปานบุตร	อาจารย์
อาจารย์นุชรี คงมณี	อาจารย์
อาจารย์สุนิสา ประทีป ณ ถลาง	อาจารย์
นางสาวสุวิธยา ภูทับทิม	นักวิชาการศึกษา
นางสาวภักดีนภัส ศรีคำ	นักวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ออกแบบปก

อาจารย์พวงเพชร ฤทธิพรพันธุ์

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา เลขที่ 69 หมู่
ที่ 6 ถนนทับปุด-พังงา(สายใหม่) ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180

โทรศัพท์ 076-599-415, 076-599-014

โทรสาร 076-599-214

เว็บไซต์ <https://pngcc.ac.th>

เว็บไซต์วารสาร <https://so17.tci-thaijo.org/index.php/pngcc>

e-mail png-research@pngcc.ac.th

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

- บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจแนะนำทางวิชาการโดยผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) ในสาขานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 3 คน
- ข้อคิดเห็นใดๆ ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงาของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- กองบรรณาธิการวารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาอย่างชัดเจน

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา เป็นวารสารทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักวิจัยและนักวิชาการได้นำเสนอบทความ อันเป็นผลมาจากการวิจัยและบทความวิชาการด้านสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ซึ่งบทความทุกบทความ จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านไม่น้อยกว่า 3 ท่าน และกระบวนการส่งบทความและพิจารณาบทความเป็นไปตามขั้นตอนตามเกณฑ์ที่กำหนด

โดยปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม เมษายน 2567 นี้ได้นำเสนอบทความทั้งสิ้น 8 บทความ แบ่งเป็นบทความวิชาการ จำนวน 2 บทความ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค 2) การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ตามแนวคิดทฤษฎีของ วาโร เฟ็งสวส์ดี และบทความวิจัย จำนวน 6 บทความ ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ 2) การพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา 4) การพัฒนาสกริปต์ดีวีดี และโลชั่นทาผิวด้วยขมิ้นชันถ้าทองหลวง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 5) ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และ 6) เรือเพรียว : บ้านเชียรใหญ่ อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความที่เกี่ยวข้องเฉพาะศาสตร์ ซึ่งจัดว่าเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่วารสารฯ ให้ความสำคัญอย่างมาก โดยทางกองบรรณาธิการเปิดรับบทความโดยส่งผ่านระบบ Thaijo และดำเนินการตามระบบมาตรฐาน TCI เพื่อให้ทุกบทความมีคุณค่า เกิดประโยชน์ทางวิชาการ และสังคม ตามเป้าหมายหลักของวารสารวิชาการ

วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา |
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567)

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา ขอขอบพระคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าประเมินผลงานที่ส่งมาเผยแพร่ในวารสาร รวมทั้ง
ขอขอบคุณนักวิชาการทุกท่านที่ให้ความเชื่อมั่นคุณภาพของวารสารส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน
วารสารฉบับนี้ ซึ่งทางวารสารมุ่งมั่นในการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ เพื่อที่จะได้
ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความ

หน้า

บทบรรณาธิการ

พวงเพชร ฤทธิพรพันธุ์

บทความวิชาการ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

1 - 13

Regional Development Strateg

วิกรม บุญนุ่น ลัทธิพล มุ่งไธสง อารี บินประทาน

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ตามแนวคิดทฤษฎีของ วาโร เพ็งสวัสดิ์

14 - 25

*The development of tourism routes based on the theory of
Waro Pengsawat.*

พรฟ้า สุทธิคุณ

บทความวิจัย

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

26 - 38

*Model for Developing Student Competency to Become Smart
Farmers*

มนัส จันทรพวง วิยะณี ดังก้อง กิตติพร สังคดิส พงศธร กันทะวงศ์

บุญญพัฒน์ นามวงศ์พรหม

บทความ

หน้า

การพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ 39 - 51

Development of academic teaching kits for structured computer programs, code 30901-1001, for higher vocational certificate courses. Information Technology major.

วุฒิวรงค์ เอียดศรีชาย

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา 51 - 62

Students' opinions on the teaching and learning of the associate program In management: Phang Nga Community College.

เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์ สุนิสา ประทีป ณ ถลาง

การพัฒนา สครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวด้วยขมิ้นชันลำทองหลวง อำเภอ ทับปุด จังหวัดพังงา 63 - 73

Development of skin scrubs and skin lotion with turmeric, Tham Thong Lang, Thap Put District, Phang Nga Province

ชุดาภรณ์ ทองจูน

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพ การเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 74 -83

The satisfaction of management students towards the effectiveness of teaching and learning mathematics in daily life.

นุชรี คงมณี

บทความ

หน้า

เรือเพรียว : บ้านเชียรใหญ่อำเภอยะนิง จังหวัดนครศรีธรรมราช

84 - 96

*Preaw Boat: Ban Chian Yai Chian Yai District Nakhon Si
Thammarat Province*

ยศนัย ไชยทอง ธีญญเรศ เสถียรพันธ์ ลัญจกร นิลกาญจน์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

Regional Development Strategy

วิกรม บุญนุ่น¹ ลัทธพล มุ่งไธสง² อารี บินประธาน³

Vikrom Boonnun¹ Latthaphon Mungthaisong² Aree Binprathan³

Received : 17 April 2024 , Revised : 22 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

คำว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจากคำว่า ยุทธศาสตร์ อันหมายถึง ความสามารถในการนำพา
สารัตถะไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ส่วนคำว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้น เมื่อนำมาผสมกัน
จึงหมายถึง ความสามารถในการนำพาสิ่งนั้นๆ หรือความสำคัญนั้นๆ(สารัตถะ)ไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ส่วนยุทธศาสตร์
การพัฒนาภูมิภาค หมายถึง กระบวนการของการพัฒนาเชิงพื้นที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องและการใช้สาระของ
ยุทธศาสตร์ กับคำว่า ภูมิภาค เป็นกระบวนการนำยุทธศาสตร์การพัฒนามาพัฒนาภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง หรือยุทธศาสตร์
การพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ต่างๆ หรือกรอบความร่วมมือเชิง
พื้นที่ หรือระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ หรือเป็นประเด็นการพัฒนาพื้นที่นั้นๆเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความเป็นอยู่
ของประชาชน สังคม ชุมชน และประเทศชาติให้ดีขึ้น เป็นต้น ฉะนั้น การให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์เชิง
พื้นที่โดยการนิยามคำว่า ภูมิภาค เข้าไปถือเป็นสาระที่น่าสนใจ

ดังนั้น เมื่อมีการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค สิ่งที่สำคัญมากคือการนำศาสตร์
ทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรม เพราะฉะนั้น
ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคจึงกลายเป็น ความสามารถของนักยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อน องค์การ สิ่ง
สำคัญ ตลอดจนประเทศ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ตลอดจนลักษณะของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค คือ เป็น
สิ่งที่องค์การต้องดำเนินกิจกรรมที่มีคุณภาพและสื่อให้เห็นถึงความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งให้เห็นถึงความ
เป็นเลิศเมื่อมีการดำเนินการ มีการระบุถึงแรงบันดาลใจของผู้ปฏิบัติและขององค์การว่าจะนำไปสู่เป้าหมายใด

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค, การพัฒนาเชิงพื้นที่, ยุทธศาสตร์การพัฒนา

Abstract

The word 'development strategy' comes from the word 'strategy' meaning the ability to bring substance to the intended goal and 'development' which means better. Therefore, 'development strategy' means the ability to bring such a thing or the importance (substance) to be in a better position. The term 'regional development strategy' refers to the process of the basic development of those involved and the use of the substance of the strategy with the term 'regional development strategy' such as the Mekong Subregion development strategy, southern area development strategy, various special economic zone development strategies, spatial cooperation frameworks, special economic corridors, or specific area development issues towards the development of the well-being of people, society, communities, and the nation for the better. Therefore, giving importance to spatial strategy by defining the word 'region' is an interesting issue.

Therefore, when giving importance to regional development strategies, the important thing is to put knowledge of regional development strategies into practice to achieve concrete development. Regional development strategy therefore becomes the ability of the strategist to move the organization, issues, and the country towards the set goals. The nature of the regional development strategy requires the organization to implement quality activities that demonstrate competitive advantage, demonstrate excellence when implemented, and identify aspirations of the practitioner in achieving its goals.

Keyword: Regional Development Strategy, Area-based Development, Development Strategy

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือ Strategy Development เป็นคำศัพท์ที่มีการนำมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่สมัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 ปี พ.ศ.2540-2544 โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการ นำยุทธศาสตร์ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย นอกจากนั้น ยังมีการกล่าวถึงและกลายเป็นไวรัล ของสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวงการราชการและเอกชน นอกจากนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การนำยุทธศาสตร์ การพัฒนาไปใช้มีเพียงแต่ในกลุ่มของการพัฒนาองค์กรเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง การพัฒนาเชิงพื้นที่ ดังนั้น จึงมีการกล่าวถึงคำศัพท์อีกคำหนึ่งขึ้นมาคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค นอกจากจะเป็นศาสตร์สมัยใหม่ที่มีความต่อเนื่องมาจากศาสตร์ของ ยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งเป็นศาสตร์การบริหารการพัฒนาแบบคลาสสิก อันเป็นการมุ่งเน้นสาระที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารการพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนแล้วนั้น ยังหมายรวมถึงการจัดการความรู้ ตั้งแต่ยุครุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยราชภัฏยุคตอนต้น(พ.ศ.2546:ผู้เขียน) โดยในสมัยนั้นหลักสูตรยุทธศาสตร์การ พัฒนาเป็นหลักสูตรกลางของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ส่งผลต่อองค์ความรู้สมัยใหม่ในยุคนั้นให้กับ ข้าราชการ นักพัฒนา ตลอดจนนักวิชาการมากมาย

ภายหลังจากยุครุ่งเรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศเริ่มตระหนักรู้ถึงสภาพปัญหาเดียวกัน นั่นคือ สภาวะตกต่ำของจำนวนนักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี โท เอก กลายเป็นแรงผลักดันให้หลักสูตรของ ราชภัฏจะต้องมีการปรับตัวให้เร็วยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของการเขียนหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ โดยหนึ่งใน นั้นคือหลักสูตรยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งในหลายมหาวิทยาลัยราชภัฏเริ่มเปลี่ยนหลักสูตรยุทธศาสตร์การ พัฒนาจากยุคคลาสสิกมาเป็นยุคสมัยใหม่ เป็นการให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงพื้นที่มากยิ่งขึ้น จากชื่อ ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลายเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคในปัจจุบัน

กลับมาที่คำว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค” เมื่อกล่าวถึงคำ ๆ นี้ ในปัจจุบัน มีใช้สาระของระบบ การเมืองการปกครองมากนัก แต่เป็นกระบวนการของการพัฒนาเชิงพื้นที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องและการใช้สาระของ ยุทธศาสตร์ กับคำว่า ภูมิภาค เป็นกระบวนการนำ เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนานุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ยุทธศาสตร์ การพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ต่างๆ หรือกรอบความร่วมมือเชิงพื้นที่ เป็นต้น ฉะนั้น การให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่โดยการนิยามคำว่า ภูมิภาค เข้าไปถือเป็นสาระที่ น่าสนใจ

ดังนั้น เมื่อมีการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค สิ่งที่สำคัญมากคือการนำศาสตร์ ทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรม

แต่จะอย่างไรก็ตาม ศาสตร์ทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ถึงแม้ไม่ใช่ศาสตร์ใหม่ แต่ก็ยังเป็นศาสตร์ที่ยังไม่มีผู้รู้อย่างถ่องแท้มากมายนัก ดังกรณีของผลการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐที่ไม่เกิดมรรคผลมากมายดังกรณีปัจจุบัน ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มิใช่ศาสตร์ที่มีความเหมือนกับศาสตร์ทางด้านกลยุทธ์องค์การดังกรณีของ Porter, Michael หรือนักวิชาการท่านอื่นๆของโลกใบนี้ที่มีการกล่าวถึงอยู่ตลอดเวลาโดยเป็นการให้ความสำคัญกับความสามารถทางด้านต้นทุน และหรือการเป็นผู้นำ หรือการสร้างแตกต่างของผลิตภัณฑ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค เป็นภาระความหมายที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ของผู้นำ ผู้บริหารในพื้นที่ ซึ่งมีมิติความรับผิดชอบที่กว้างใหญ่กว่าองค์การ เพราะฉะนั้น การทำความเข้าใจกับยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ตลอดจนความหมาย ความสำคัญและลักษณะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ภายใต้ฐานแห่งความเข้าใจและความรู้ความสามารถในการนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับยุทธศาสตร์การเผยแพร่องค์ความรู้ของ วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา ซึ่งเป็นนิมิตรหมายอันดีในปีนี้มีวารสารวิชาการมีคุณภาพได้ถือกำเนิดขึ้น จากความตั้งใจอันดีของผู้บริหาร นักวิชาการของวิทยาลัยชุมชนพังงา ตลอดจนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันผลักดันให้เกิดขึ้น ส่งผลต่อประโยชน์ต่อการเผยแพร่บทความวิชาการ ว่าด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค:ความหมาย ความสำคัญ และลักษณะให้เป็นคุณูปการต่อชุมชนวิชาการ ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และต่อประเทศชาติต่อไปตราบชั่วกาลนาน

ความหมาย

ก่อนที่จะกล่าวถึงความหมายของคำว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค” ผู้เขียนขอกล่าวถึงนัยความหมายของคำว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนา” เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจและเข้าถึงสารของยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ได้อย่างถ่องแท้

คำว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนา” มาจากคำว่า ยุทธศาสตร์ อันหมายถึง ความสามารถในการนำพาสารัตถะไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ส่วนคำว่า “พัฒนา” หมายถึง การทำให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้น เมื่อนำมาผสมกันทั้ง 2 คำ จึงหมายถึง ความสามารถในการนำพาสิ่งนั้นๆ หรือความสำคัญนั้นๆ(สารัตถะ)ไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น และเมื่อกล่าวถึงคำว่า ยุทธศาสตร์ อันมาจากภาษาอังกฤษว่า Strategy หลายนัยของการ หลายนัยจึงจะสามารถนำไปใช้ในทางที่ไม่ดีก็ได้เช่นเดียวกัน เช่น ยุทธศาสตร์การรบ การสงคราม การแข่งขันเพื่อการเอาชนะคะคานากับคู่แข่ง แต่เมื่อนำมาใช้กับคำว่า การพัฒนา สิ่งๆนั้น จะกลายเป็นการนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ซึ่งคำว่า “สิ่งที่ดีกว่า” คือนัยของความดีงาม มิใช่ความชั่วร้าย

ดังต่อไปนี้ นอกจากนิยามของผู้เขียนแล้ว จะขอนำเสนอความหมายของยุทธศาสตร์ดั่งนิยามของผู้รู้ตลอดจนนักวิชาการดังนี้

Henry Mintzberg and James Brian Quinn (1991) กล่าวถึงนิยามของยุทธศาสตร์ว่า คือความสามารถในการดำเนินการของนักยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น

American Dictionary (2023) กล่าว ถึงความหมายของ ยุทธศาสตร์ว่า หมายถึง ทักษะในการจัดทำแผนระยะยาวหรือเพื่อให้บรรลุบางสิ่งบางอย่างหรือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

Azaddin, Salem, Khalifa(2019); Charles, Okigbo (2014) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์เป็นศิลปะในการวางแผนและการดำเนินการเพื่อให้องค์การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในส่วนของ Brent Davies and Barbara J. Davies(2004) ได้กล่าว ว่า เป็นการเปลี่ยนวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายทางศีลธรรมสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างทิศทางและความสามารถขององค์การไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่นเดียวกับ Fred Nickols.(2016) ที่ได้กล่าวว่า ยุทธศาสตร์มีหน้าที่ในการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับยุทธวิธี ตลอดจนการเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ให้มีการเชื่อมโยงกับยุทธวิธีเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการขององค์การทางธุรกิจดังรูปที่ 1

ภาพที่ 1 จุดเชื่อมโยงระหว่าง Strategy กับ Tactics(Fred Nickols,2016)

Porter, Michael (2008) กล่าวถึงความหมายของยุทธศาสตร์ว่า หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน ความสามารถในการสร้างความแตกต่างในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการให้เป็นที่ต้องการและการได้รับการยอมรับ

กล่าวโดยสรุป “ยุทธศาสตร์” หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการของนักยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนสิ่งที่สำคัญไปสู่เป้าหมาย ภายใต้การบริหารทรัพยากรภายนอกและภายในที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยทักษะการจัดทำแผนระยะยาวจากกรอบคิด ทฤษฎีที่มีอยู่อย่างหลากหลายไม่จำกัด ส่งผลต่อความมั่นใจและ

ความชัดเจนในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การเชื่อมโยงนโยบายและจุดมุ่งหมายไปสู่การปฏิบัติทั้งเชิงรุกและเชิงรับอันนำไปสู่การบริหารการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และเมื่อนำมาสมกับคำว่า “พัฒนา” จึงหมายความว่า ความรวมถึง ความสามารถในการดำเนินการของนักยุทธศาสตร์เพื่อนำสิ่งที่สำคัญในองค์กรไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

สำหรับคำว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค” นั้น เป็นการให้ความสำคัญกับนัยของการพัฒนาเชิงพื้นที่ กล่าวคือ คำว่า ภูมิภาค เป็นการนิยามความหมายของพื้นที่ที่ต้องการพัฒนา เช่น กลุ่มจังหวัดต่างๆในส่วนของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระเบียงเศรษฐกิจ การพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือแม้กระทั่งพฤติกรรมเชิงนโยบายของประเทศมหาอำนาจต่างๆที่มีต่อประเทศบริวารหรือประเทศเป้าหมาย เช่น กรณีของนโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทางของจีน ที่มีต่อยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โครงการ GMS(Greater Mekong Subregion) หรือ โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เป็นต้น

เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคจึงกลายเป็น ความสามารถของนักยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนองค์กร สิ่งสำคัญ ตลอดจนประเทศ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เช่นกรณีของการขับเคลื่อนแนวนโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทางของจีนที่มีต่อพื้นที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ย่อที่จะมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนที่สำคัญอยู่ตลอดเวลา ดังกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายพื้นที่ของสหพันธรัฐเมียนมาร์(ต่อไปนี้จะเรียกว่า เมียนมาร์) และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว(ต่อไปนี้จะเรียกว่า สปป.ลาว) เป็นต้น หรือแม้กระทั่งความพยายามในการขับเคลื่อนโครงการระเบียงเศรษฐกิจต่างๆให้เชื่อมโยงกับประเทศไทยผ่านทาง สปป.ลาว ผ่านเข้ามาทางภาคเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งภูมิภาค เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค จึงหมายถึง ความสามารถของนักยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสิ่งต่างๆเพื่อไปสู่เป้าหมายในระดับภูมิภาคและขึ้นอยู่กับว่า ภูมิภาคที่กล่าวถึงนั้นครอบคลุมภูมิรัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ หรือภูมิศาสตร์ทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร

เมื่อกล่าวถึงความหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการระบุถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคในการนำไปใช้ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

จากหัวข้อ ว่าด้วยความหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคนั้น ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค คือความสามารถของนักยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสิ่งต่างๆเพื่อไปสู่เป้าหมายในระดับภูมิภาค เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาพื้นที่นั้นๆให้เจริญงอกงาม ดังความสำคัญที่จะขอกกล่าวถึงดังนี้

1.ยุทธศาสตร์นำไปสู่การสร้างอำนาจ(Khalifa, A.S,2020) โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค นำไปสู่อำนาจการต่อรองกับรัฐ พื้นที่ และสิ่งสำคัญอื่นๆ ดังกรณีของทุนจีนใน สปป.ลาว และ เมียนมาร์ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ และในขณะเดียวกันยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นหนทางสู่การมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรของประเทศตนเองอย่างชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพ

2.ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค คือทิศทางในการดำเนินกิจการขององค์การตามสภาพของบรรษัทข้ามชาติ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ยุทธศาสตร์เปรียบดั่งเข็มทิศกำหนดทิศทางของสิ่งเหล่านั้น การนำยุทธศาสตร์มาใช้จึงเปรียบเป็นเครื่องการันตีถึงสภาพความปลอดภัยทางการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง การละเลยต่อยุทธศาสตร์ จึงเปรียบเสมือนกับการทำหน้าที่ไปวันๆไม่มีสาระหรือแก่นสารใดๆและไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

3.ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นระบบ เพราะฉะนั้นความสำคัญคือการทำให้ทุกองคาพยพของทุกระบบขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคไม่ใช่ตัวตนของระบบกิจกรรมย่อย เพราะจะทำให้แนวคิดโดยรวมสับสน

4.ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคไม่สามารถสร้างขึ้นมาเองหรือสันนิษฐานได้ว่ามีอยู่จริง แต่เกิดขึ้นมาจากแนวคิดและทฤษฎีแห่งชัยชนะเหนือพื้นที่นั้นๆ เช่น การไต่รตรองและการวางแผนอย่างมีคุณภาพร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคที่ถูกต้องจะส่งผลต่อชัยชนะขององค์การ ปัจเจกชน ชุมชนและสังคมร่วมกัน

5.ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นสิ่งที่นำไปสู่การสร้างความแตกต่างที่ดีขององค์การ ปัจเจกชน ชุมชน และสังคม เมื่อมีเป้าหมายร่วมกัน จะกลายเป็นพลังการขับเคลื่อนที่ทรงพลังนำไปสู่นวัตกรรมการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในพื้นที่

6.ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นเครื่องมือแปลงพันธกิจสู่แผนการปฏิบัติ การแปลงข้อมูลทางด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมายของรัฐ องค์การ ปัจเจกชน ชุมชนและสังคมร่วมกัน สู่การปฏิบัติ

เปรียบเสมือนการดำเนินวิธีการที่มีความชัดเจนและถูกต้องไม่หลงทาง เมื่อไม่หลงทางก็จะทำให้ประสบผลสำเร็จ

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคเป็นสารสนเทศความสำเร็จ การนำเสนอ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมายของผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนความเชื่อ ความศรัทธาและแรงบันดาลใจคนในองค์กร

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค คือวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทางในการขับเคลื่อนทุกองค์ประกอบภายใต้ความเป็นไปของรัฐและหรือขององค์การภาคประชาสังคม ปัจเจบุคคล เพื่อนำไปสู่การสร้างความได้เปรียบในพื้นที่ ชุมชน สังคม ได้อย่างชัดเจน นำไปสู่ความเจริญและความมั่งคั่ง

ในประเด็นต่อไปที่จะกล่าวถึงนั้นคือ ลักษณะของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความเข้าใจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ลักษณะของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

จากในหัวข้อความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค สามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทางในการขับเคลื่อนทุกองค์ประกอบภายใต้ความเป็นไปของรัฐและหรือขององค์การภาคประชาสังคม ปัจเจบุคคล เพื่อนำไปสู่การสร้างความได้เปรียบในพื้นที่ ชุมชน สังคม ได้อย่างชัดเจน นำไปสู่ความเจริญและความมั่งคั่ง ขณะเดียวกัน แนวทางในการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคไปใช้ก็เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติของผู้นำและหรือผู้บริหารขององค์การที่มีต่อพื้นที่ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคไปใช้ในปัจจุบัน พึ่งมักแสดงให้เห็นว่ายังมีความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคคลาดเคลื่อนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับผู้ปฏิบัติ เพราะในสถานการณ์ขององค์การทั้งทางธุรกิจและองค์การของรัฐปัจจุบัน เป็นองค์การที่มีความซับซ้อนเกินกว่าทำความเข้าใจเพียงด้านเดียว ผู้ปฏิบัติหลายภาคส่วนมีงานประจำ (Routine Work) จึงมีความสับสนในการปฏิบัติเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นในหัวข้อนี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยทำความเข้าใจ ดังลักษณะต่อไปนี้

1. ประเภทของการทำงานที่มุ่งสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน
2. มุ่งสู่ความเป็นเลิศแต่ไม่ได้บอกถึงวิธีการในแต่ละพื้นที่ เช่นกรณีของการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆของประเทศไทย โดยการประกาศใช้แต่ไม่มีรายละเอียดมากมายนัก
3. มีการระบุถึงแรงบันดาลใจของผู้ปฏิบัติและขององค์การว่าจะนำไปสู่เป้าหมายใด

4. ทำหน้าที่เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นพลวัตรเพื่อให้มีการบรรลุวิสัยทัศน์
5. เป็นชุดการทำงานของบุคลากรที่มุ่งตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์แต่ไม่ใช้การทำงานตามใบสั่งของผู้บริหาร
6. เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาขององค์กรตนเอง
7. เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาตามพันธกิจขององค์กรตนเองมิใช่การรับคำสั่งจากเบื้องบน
8. เป็นงานที่ไม่มุ่งเน้นเฉพาะการดำเนินงานในองค์กรเท่านั้นดังกรณีของการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาระบบการเพียงอย่างเดียวแต่ยังมุ่งเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อความองงามของสังคม
9. เป็นงานที่มุ่งสู่การสร้างรายได้เปรียบ การรองรับผลกระทบเชิงภูมิภาคในพื้นที่ได้ในระยะยาว

ในส่วนของการตอบสนองของยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคที่มีต่อองค์กรนั้นพบว่า เป็นเรื่องของอนาคตหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปขององค์กรในอนาคต โดยความเป็นยุทธศาสตร์อาจจะเกี่ยวข้องข้องกับระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปี 3 ปี 5 ปี หรือแม้กระทั่ง 20 ปี 50 ปีขึ้นไป บางแห่งมีเป็น 100 ปี เช่นในแผนยุทธศาสตร์ประเทศไทยมีระยะเวลาในการดำเนินการ 20 ปี

สำหรับความเกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น พบว่า ในส่วนของยุทธศาสตร์จะเกี่ยวข้องกับองค์กรในภาพรวมทั้งหมด สำหรับงานประจำนั้นจะเป็นการให้ความสำคัญสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต(ในส่วนของโรงงาน) หรือการจัดการเรียนการสอน(ในส่วนของสถานศึกษา)หรือการดำเนินกิจกรรมตามพันธกิจที่ได้รับมาจากหน่วยเหนือ เช่นกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศที่มีพันธกิจด้านการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ลำดับต่อไปคือ งานทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคทุกสิ่งๆที่ดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับความเจริญเติบโตขององค์กร แต่สำหรับงานประจำนั้นพบว่า ทุกสิ่งๆที่ดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการผลิตและการเติบโตของแผนก

ในส่วนของ พอร์เตอร์,ไมเคิล อี(2565) ได้กล่าวถึงลักษณะของยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์เมื่อเปรียบเทียบกับดำเนินการที่มีประสิทธิผลว่า การทำงานที่มีประสิทธิผลนั้นไม่ใช่กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ เป็นเพียงการลอกแบบตำแหน่งทางการตลาดซึ่งเป็นสิ่งที่ทำกันอย่างรวดเร็ว และข้อได้เปรียบทางการแข่งขันนั้น จะเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืนและขณะเดียวกัน การแข่งขันทางการตลาดที่ไม่มีการดำเนินงานแบบยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์นั้น จะนำองค์กรเข้าสู่การแข่งขันแบบทำลายล้างมากยิ่งขึ้นตลอดเวลา ถึงแม้ว่า การแข่งขันในปัจจุบันเริ่มที่จะปราศจากข้อจำกัดในการแข่งขันหลายประการลงก็ตามที แต่สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นคือ การแข่งขัน

กันอย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้นจะก่อให้เกิดการทำลายตัวเองขององค์กร และรัฐต่างๆ เช่นการผลิตโดยมิได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน(Non eco System:ผู้เรียบเรียง) ส่งผลต่อความขัดแย้งระหว่างกฎหมายภาครัฐและกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่รอบบริเวณองค์กร เช่นการปล่อยน้ำเสียและกลิ่นเหม็นสู่ชุมชน เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการต่อต้านของประชาชนในอำเภอเชิงทอง จังหวัดเชียงใหม่ของ จังหวัดเชียงใหม่ของนโยบายในความพยายามขุดลอกแม่น้ำโขงเพื่อใช้ในการขนส่งสินค้าทางเรือมาจากประเทศจีน โดยความล้มเหลวของการกำหนดความแตกต่างระหว่างความมีประสิทธิภาพของการทำงานกับยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ คือที่มาของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะฉะนั้นการแสวงหาคุณภาพ ความรวดเร็วในประสิทธิภาพ จึงได้ก่อให้เกิดเทคนิคและเครื่องมือในการบริหารจัดการมากมายที่นำไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคที่แท้จริง ดังเช่นความพยายามใหม่ของประเทศจีนในการส่งเสริม สนับสนุนให้ประเทศที่มาจากอาณาเขตติดกับทะเลมีโปรเจกต์ใหม่ๆเกิดขึ้น เช่น กรณีของแลนด์บริดจ์ของประเทศไทยที่มีความสามารถในการขนถ่ายสินค้าไปยังเอเชียกลางได้อย่างประหยัดกับเวลาและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น

จุดเน้นที่สำคัญ:ยุทธศาสตร์กับกลยุทธ์

สำหรับคำว่ายุทธศาสตร์กับกลยุทธ์มีการใช้สลับสับเปลี่ยนและเกิดความสับสนกันพอสมควรทั้งในระดับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน แต่ในระยะหลังมักเจอในหน่วยงานภาครัฐมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐจึงคิดเปลี่ยนคำให้ห่างไปจากคำสองคำนี้ อันเนื่องจากสะดวกต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้เช่น คำว่า ประเด็นการพัฒนา แนวทางในการพัฒนา ธรรมนูญ แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนพัฒนาองค์กร ฯลฯ แต่ผู้เรียบเรียงในฐานะอาจารย์ผู้สอน เล็งเห็นว่าการละเอียดถึงการนำคำว่า ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ไปใช้ เป็นการละเอียดสาระสำคัญของเนื้อหาไป ในหัวข้อนี้จึงขอเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต(2556) ได้กล่าวถึงความหมายของยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ไว้เหมือนกัน คือทั้งสองคำเป็นสาระที่นำไปสู่เป้าหมายเดียวกันขององค์กรโดยภาพรวม โดยคำว่ายุทธศาสตร์นั้น เป็นคำที่ใช้ในวงการทหารมาก่อนหน่วยงานใดๆ มีความหมายเกี่ยวกับศิลปะการทำสงครามหรือการรบ ซึ่งอาจจะเห็นว่าเป็นศิลปะของแม่ทัพ หรือของผู้นำของหน่วยทหารที่มีความสามารถยังรู้ฟ้าดิน และคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จนนำไปสู่การวางยุทธศาสตร์อย่างสุขุมรอบคอบและเหนือชั้น เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์มักจะเป็นคำที่มีลักษณะเฉพาะของนักรบและหรือแม่ทัพที่มีความเชี่ยวชาญในการรบเท่านั้น ยุทธศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่คาดไม่ถึงหรือไม่สามารถเข้าถึงได้สำหรับบุคคลทั่วไป

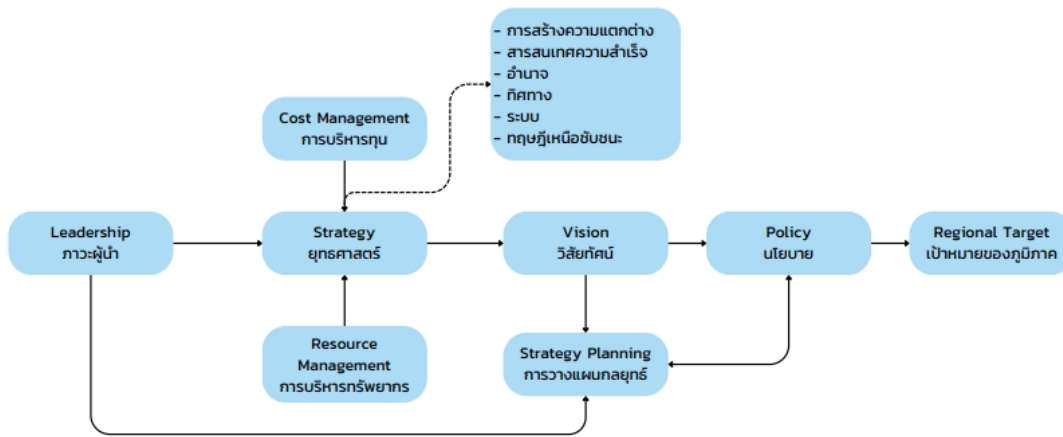
ต่อมามีการนำคำว่ายุทธศาสตร์มาใช้ในการอื่นนอกเหนือจากวงการทหาร เช่นในการบริหารธุรกิจ และภาคเอกชน โดยมีความหมายในลักษณะของความหลักแหลม เป็นสิ่งที่คนอื่น(คู่แข่ง)ไม่รู้ มีความเหนือชั้น และพลิกแพลง เพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งหรือเพื่อบรรลุเป้าหมาย จึงเกิดคำว่า “กลยุทธ์” ขึ้น ซึ่งคำว่า กลยุทธ์นั้น มาจาก คำว่า “กล” กับ “ยุทธ์” กล หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่างๆ ส่วนยุทธ์ หมายถึง การรบและหรือการสงคราม ส่วนคำว่า ยุทธศาสตร์ คือ วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและยามสงคราม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี 2554) เพราะฉะนั้นคำว่า ยุทธศาสตร์จึงมีนิยามที่ใกล้เคียงกับการรบ การทหาร การสงคราม ความนิยมในการนำไปใช้จึงน้อยกว่าการนำคำว่า กลยุทธ์ไปใช้ ทั้งในวงการภาครัฐและวงการเอกชนมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามในทางสากลให้ถือว่า ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์มีความหมายเหมือนกัน เพียงแต่ในปัจจุบันนั้นการนำกลยุทธ์ไปใช้มักให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กร ซึ่งจะแตกต่างจาก ยุทธศาสตร์ซึ่งมักนำไปใช้กับการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญเมื่อผู้ที่สนใจนำคำว่ายุทธศาสตร์ไปใช้ต้องพึงระลึกเสมอว่า เป็นสาระที่ให้ความหมายและความสำคัญตลอดจนลักษณะในการนำองค์การสังคม ชุมชนและประเทศชาติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้เช่นเดียวกัน

ในส่วนของยุทธศาสตร์กับกลยุทธ์นั้น มีการนำไปใช้ในนิยามความหมายเหมือนกันแต่องค์การธุรกิจ และภาคเอกชนมักนิยมใช้คำว่ากลยุทธ์มากกว่า อันเนื่องจากแตกต่างจากนิยามความหมายของยุทธศาสตร์อันเนื่องจากใกล้เคียงกับนิยามความหมายทางการทหาร การนำไปใช้จะมีความดุดัน และตรงตามนิยามแห่งการรบ หลายหน่วยงานจึงไม่นิยมใช้ ขณะเดียวกันในปัจจุบันยังนิยมนำคำว่า กลยุทธ์มาใช้ในการพัฒนาองค์กร ซึ่งแตกต่างจากคำว่ายุทธศาสตร์ ซึ่งนิยมนำไปใช้กับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (โดยตามพันธกิจองค์กร)

บทสรุป

ยุทธศาสตร์การพัฒนามุมุมิภาค หมายถึง การใช้ความสามารถของภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategy) ไปสู่การสร้างแตกต่าง ทั้งยังเป็นสารสนเทศความสำเร็จขององค์กร การเป็นฐานอำนาจของรัฐและหน่วยระบบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการกำหนดทิศทางของรัฐ ชุมชน สังคม และยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นทฤษฎีเหนือชัยชนะ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนามุมุมิภาคที่มีประสิทธิภาพเพียรต้องอาศัยประสิทธิภาพของการบริหารทุน(Cost Management) และการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ที่ถูกต้องเหมาะสมแก่สถานการณ์และนโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องโดยผ่านกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนโดยอาศัยภาวะความเป็นผู้นำของผู้กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบาย โดย

ทั้งหมดเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของภูมิภาค(Regional Target) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

- ปิติ ศรีแสงนาม.(2564).พรรคคอมมิวนิสต์จีนกับการประกาศความสำเร็จของ 100 ปีแรก และเป้าหมายสำหรับ 100 ปีถัดไป.ออนไลน์. <https://thestandard.co/100-years-china-communist-party-achievement/>.เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2566.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต.(2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนา:จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก. นนทบุรี.บุ๊คพอยท์วิชาการ.
- พอร์เตอร์,ไมเคิล อี.(2565). กลยุทธ์ On Strategy.ณัฐยา สันตะการผลและวีรุธ มาฆะศิรินันท์ แปล. กรุงเทพฯ.เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- วิกรม บุญนุ่น.(2567). แนวคิดและทฤษฎีการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. เชียงราย. โรงพิมพ์พีแอนด์นอ.
- American Dictionary.(2 0 2 3). STRATEGY.ONLINE. <https://shorturl.asia/9xKcl>. Accessed on September 1, 2023.
- Azaddin, Salem, Khalifa.(2019). Strategy: restoring the lost meaning. Journal of Strategy and Management, 13(1):128-143. doi: 10.1108/JSMA-09-2019-0158.
- Brent Davies and Barbara J. Davies.(2004). Strategic leadership. ResearchGate.
- Charles, Okigbo. (2014). Strategy: What It Is. Springer, New York, NY.

Fred Nickols. (2016). **Strategy: Definitions and Meaning**.Online.

https://nickols.us/strategy_definition.htm.Accessed on September 1, 2023.

Henry Mintzberg and James Brian Quinn. (1991). **The strategy Process: Concepts, Contexts & Cases**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.

Khalifa, A.S. (2020). “**Strategy, nonstrategy and no strategy**”. Journal of Strategy and Management. Vol. 14 No. 1, pp. 35-49.

Porter, Michael (2008), **Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance**. Simon and Schuster.Usa.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรม บุญนุ่น¹ (ผู้ประสานงานหลัก)

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ 80 ม.9 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย

e-mail: Krittamate2017@gmail.com

นายลัทธพล มุ่งไธสง²

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ 80 ม.9 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย

e-mail: Krittamate2017@gmail.com

ดร.อารีย์ บินประทาน³

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ 80 ม.9 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย

e-mail: aree.bin@cr.ru.ac.th

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ตามแนวคิดทฤษฎีของ วาโร เพ็งสวัสดิ์

The development of tourism routes based on the theory of Waro Pengsawat.

พรฟ้า สุทธิคุณ

Pornfar Sutthikhun

Received : 10 April 2024 , Revised : 20 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ตามแนวคิดทฤษฎีของ วาโร เพ็งสวัสดิ์ เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) เป็นแนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็น หรือเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวและจุดที่น่าสนใจต่าง ๆ ได้ง่ายสะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น ซึ่งเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นการใช้เส้นทางร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของคนท้องถิ่น หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาใหม่เฉพาะเป็นพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวก็ได้ โดยกระบวนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวคิดของวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2552) ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้น ได้แก่ การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยว ที่ต้องมีการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยว การออกแบบพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การทดลองใช้เส้นทางท่องเที่ยว และการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ: เส้นทางท่องเที่ยว, การวิจัยและพัฒนา

Abstract

This article presents the development of the Waro Pengsawat's theoretical travel route. Tourism Route is a designated travel route for tourists to easily see or visit attractions and attractions. Safe, knowledge and enjoyment of the route. Tourism routes may be used in conjunction with regular routes of local people, or they may be re-designated especially for tourists. The development of tourism routes under the concept of Waropengsawat (2009) consists of four stages of research and development: exploration, analysis, problem and demand. To create a tourism route, it is necessary to explore the tourism route, design, develop the tourism route, test the use of the tourism route, and disseminate the products.

Keywords: tourism routes, research and development

บทนำ

เส้นทางการท่องเที่ยว คือ เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) เป็นแนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวและจุดที่น่าสนใจต่างๆ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชน ซึ่งชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยว ประสิทธิ์ คุนรุรัตน์และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) หรือเส้นทางนักท่องเที่ยว (Tourist Route) หมายถึง แนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับการเดินทางหรือการตัดสินใจเลือกเดินทางของนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่กำหนดขึ้นสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งเส้นทางที่เกิดขึ้นจากความยินยอมของนักท่องเที่ยว และของผู้ประกอบการโดยอัตโนมัติหรือเส้นทางสัญจรปกติที่เข้าถึงแหล่งเป้าหมายได้ ตลอดทั้งเส้นทางที่กำหนดขึ้นมาใหม่ตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวทำให้โดยที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวได้ความสนใจอาทิเช่น การท่องเที่ยวแบบวันเดย์ทริป หรือ แบบค้างคืน เป็นต้นโดยที่ผู้ประกอบการบริษัทท่องเที่ยวก็จะมีคำแนะนำโปรแกรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวเสมอมา และเนื่องด้วยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเดินทางสะดวกได้มากยิ่งขึ้น และจากการสำรวจเส้นทางของบริษัททัวร์ต่าง ๆ พบว่า เส้นทางที่วิ่งรถนำเที่ยวในปัจจุบันนั้น อาจจะยังไม่ใช่เส้นทางที่สั้นที่สุดหรือดีที่สุด เพราะสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งก็อยู่ห่างกันออกไป และมีหลากหลายเส้นทางที่จะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง (ภาณุวัฒน์ ไช่มุกข์, 2565)

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยนำแนวคิดของมาใช้ ประกอบด้วย กระบวนการวิจัยและพัฒนาที่มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนหลัก ตามแนวคิดของ วาโร เฟิงส์วส์ดี (2552) ประกอบด้วย 1) การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ หรือสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับนวัตกรรม (ประดิษฐ์กรรม/รูปแบบ/ วิธีการ/ กระบวนการ/ ระบบปฏิบัติการ) 2) การออกแบบพัฒนานวัตกรรมเป็นการดำเนินการโดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการที่ 1 มาพัฒนานวัตกรรม 3) การทดลองใช้ เมื่อดำเนินการในกระบวนการที่ 2 แล้วเสร็จ จึงนำสิ่งที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพโดยการนำไปทดลองกับ 3.1) กลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของนวัตกรรม 3.2) กลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง และนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบของนวัตกรรม 3) การทดลองความพร้อมนำไปใช้เป็นการนำรูปแบบของนวัตกรรมไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติแล้วนำสารสนเทศที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงนวัตกรรมก่อนนำไปสู่การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และ 4) การเผยแพร่ร่นวัตกรรม เป็นการเสนอผลการวิจัยและนวัตกรรมไป

เผยแพร่ เช่น การนำเสนอในเวทีวิชาการ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ การเผยแพร่และการนำไปใช้ในหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการผลิตเผยแพร่ในเชิงพาณิชย์

เส้นทางการท่องเที่ยว

เส้นทางการท่องเที่ยว คือ เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) เป็นแนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวและจุดที่น่าสนใจต่างๆ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชน ซึ่งชุมชนจะต้องสามารถจัดการการท่องเที่ยว ประสิทธิ์ คุนรัตน์และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) หรือเส้นทางนักท่องเที่ยว (Tourist Route) หมายถึง แนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับการเดินทางหรือการตัดสินใจเลือกเดินทางของนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่กำหนดขึ้นสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งเส้นทางที่เกิดขึ้นจากความยินยอมของนักท่องเที่ยว และของผู้ประกอบการโดยอัตโนมัติหรือเส้นทางสัญจรปกติที่เข้าถึงแหล่งเป้าหมายได้ ตลอดทั้งเส้นทางที่กำหนดขึ้นมาใหม่ตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ซึ่งเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นการใช้เส้นทางร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของคนท้องถิ่น หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาใหม่เฉพาะเป็นพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวก็ได้ (สกุล จริยาแจ่มสิทธิ์ และกวิน วงศ์ลีตี, 2555)

1. การพิจารณากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวจะต้องสำรวจ สังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว รวมถึงแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งควรเริ่มต้นจากการพิจารณาดำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ แล้วจัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างไรบ้าง

2. การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรจบ เส้นทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะจัดในลักษณะที่เป็นการสัญจรระบบวงจรจบ เนื่องจากจะทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเกิดความรู้สึกเบื่อและเสียเวลา

วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว (อ้างถึงในเบญญทิพย์ ทองวิไล, 2559) กล่าวว่า การจัดเส้นทางท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดเส้นทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างง่ายสะดวกและปลอดภัยรวมทั้งยังได้รับความรู้และเพลิดเพลินควบคู่กันไป บางครั้งเส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่มใช้เส้นทางเดิม ๆ อยู่เป็นประจำซึ่งอาจจะเป็นเส้นทางรถยนต์ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่น ๆ ที่อาจใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาโดยเฉพาะ การกำหนดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทางโดยเริ่มต้นจากการพิจารณา

ตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ภายในเมือง แล้วจัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกันซึ่งการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวอาจกำหนดในลักษณะวงจรบรรจบ คือการที่จุดเริ่มต้นและจุดท่องเที่ยวสุดท้ายไม่ซ้ำเส้นทางกัน ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่และเกิดความเพลิดเพลินตลอดเส้นทางโดยไม่ต้องย้อนกลับไปยังเส้นทางเดิมอีกซึ่งอาจจะจัดให้มีการเดินทางในสองลักษณะเช่นเริ่มต้นด้วยการเดินเท้า และเปลี่ยนเป็นการสัญจรทางเรือในขากลับ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดการเส้นทางในลักษณะแบบทางเดียวโดยจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายแยกกันอยู่ตามความเหมาะสม ดังนั้นการกำหนดเส้นทางอาจจัดทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบภายในเมืองเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะมีเวลาน้อยหรือมีความสนใจแตกต่างกัน

แนวคิดการวิจัยและพัฒนาของวาร์ เฟิงส์วส์ดี

วาร์ เฟิงส์วส์ดี (2552) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาไว้ดังนี้

1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ หรือสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับนวัตกรรม (ประดิษฐ์กรรม/รูปแบบ/ วิธีการ/ กระบวนการ/ ระบบปฏิบัติการ)

2) การออกแบบพัฒนานวัตกรรมเป็นการดำเนินการโดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการที่ 1 มาพัฒนานวัตกรรม

3) การทดลองใช้ เมื่อดำเนินการในกระบวนการที่ 2 แล้วเสร็จ จึงนำสิ่งที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพโดยการนำไปทดลองกับ

3.1) กลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของนวัตกรรม

3.2) กลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง และนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบของนวัตกรรม

3) การทดลองความพร้อมนำไปใช้เป็นการนำรูปแบบของนวัตกรรมไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติแล้วนำเสนอเสนอเทศที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงนวัตกรรมก่อนนำไปสู่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

4) การเผยแพร่วัตกรรม เป็นการเสนอผลการวิจัยและนวัตกรรมไปเผยแพร่ เช่น การนำเสนอในเวทีวิชาการ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ การเผยแพร่และการนำไปใช้ในหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการผลิตเผยแพร่ในเชิงพาณิชย์

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ตามแนวคิดทฤษฎีของ วาโร เฟ็งส์วส์ตี

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวโดยนำแนวคิดของมาไซ์ ประกอบด้วย กระบวนการวิจัยและพัฒนาที่มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนหลัก ตามแนวคิดของ วาโร เฟ็งส์วส์ตี (2552) ดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวนั้นต้องมีการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยว โดยฉันทิช วรรณณอม (2554) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การสำรวจเส้นทางเพื่อการจ้ดนำเที่ยว มีรายละเอียด ดังนี้

การสำรวจเส้นทาง คือ เดินทางไปยังเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่คิดไว้ว่าจะนำมาจัดเป็นรายการนำเที่ยว โดยในเบื้องต้นจะสำรวจสภาพภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง สิ่งสำคัญที่ผู้สำรวจเส้นทางจะนำมาพิจารณาในการวางแผนที่สำคัญมีหลายเรื่องได้แก่ เรื่องแหล่งท่องเที่ยว ต้องสำรวจเส้นทางและหาข้อมูลให้ได้ว่าเส้นทางท่องเที่ยวจะต้องแวะเที่ยวจุดไหนก่อนจุดไหนหลัง จากนั้นให้สำรวจจุด การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจุดว่ายากง่ายอย่างไร ต้องใช้พาหนะอื่นเปลี่ยนถ่ายหรือไม่ จากนั้นต้องสำรวจบริเวณทางผ่านใกล้เคียงว่ามีร้านอาหารที่สามารถนำกลุ่มทัวร์มาใช้บริการได้หรือไม่ สำรวจว่ามีที่พักใกล้เคียงเหมาะสมที่ใดบ้าง ตลอดจนสำรวจทางกลับว่ามีร้านขายของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวได้แวะซื้อเลือกชม อย่างไม่หรือไม่ การนำข้อมูลเรื่องเส้นทางเดินทาง แหล่งท่องเที่ยว และสถานประกอบการต่าง ๆ ดังกล่าว มาคิดพิจารณาลำดับความเป็นไปได้ก่อนหลัง และเลือกสรรในสิ่งที่คิดว่าเหมาะสมกับความสามารถที่ผู้จัด สามารถทำได้ หรือเพื่อตอบสนองตามความต้องการของลูกค้ามากที่สุดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นมาก ทั้งนี้ต้องมีความ เป็นไปได้เรื่องของเวลาระหว่างจุดต่อจุด ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม และสามารถจัดไปได้ตามช่วงเวลาฤดูกาลของ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละที่ โดยทำการสำรวจเส้นทางสามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การสำรวจเส้นทางเดิม คือ การสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวที่บริษัทนำเที่ยวเคยจัดนำเที่ยว มาแล้ว การสำรวจเส้นทางเดิมนี เป็นประโยชน์ในด้านการเพิ่มเติมความรู้ใหม่ ๆ เนื่องจากยิ่งเวลานานมากขึ้น ก็จะมีสถานประกอบการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว บางครั้งก็มีการตัดถนนใหม่ที่เป็นทางลัด ฯลฯ การสำรวจในลักษณะนี้จะไม่ค่อยมีอะไรยุ่งยาก ยกเว้นเป็นผู้จัด นำเที่ยวมือใหม่ ที่อะไร ๆ ก็จะไม่รู้และยุ่งยากไปเสียหมด แต่ไม่ใช่ว่าการสำรวจเส้นทางเดิมจะเหมาะสำหรับ ผู้จัดนำเที่ยวมือใหม่นั้น ผู้จัดนำเที่ยวที่ดีถึงแม้มีประสบการณ์มานานแล้ว อย่างน้อยการได้ออกสำรวจเส้นทาง อยู่เนื่อง ๆ ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอยู่เสมอเพราะจะทำให้เป็นผู้จัดนำเที่ยวที่มีความทันสมัย หลีกหนีคู่แข่งตลอดเวลา

การสำรวจลักษณะนี้ทำได้ง่ายมากเพียงแค่ดูจากรายการนำเที่ยวเก่า ๆ แล้วก็เริ่มเดินทางสำรวจ โดยยึดหลักเส้นทางเก่า และระหว่างการสำรวจหากมีองค์ประกอบของการจัดนำเที่ยวหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องใดเปลี่ยนไปหรือน่าสนใจ ก็สามารถนำมาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมลงไปในการนำเที่ยวได้ต่อไป

2. การสำรวจเส้นทางใหม่ คือ การสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวที่บริษัทนำเที่ยวไม่เคยจัดนำเที่ยวในเส้นทางนั้น หรืออาจเคยมีการเดินทางจัดนำเที่ยวมาบ้างแต่ก็เป็นเวลานานมาแล้ว โดยมากมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เข้าถึงยาก ใช้เวลาเดินทางนาน อาจเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคไม่ดีพอ หรือเป็นการสำรวจเพราะห่างเหินจากการจัดการมานาน การสำรวจเส้นทางใหม่นี้เป็นการสำรวจที่ค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากองค์ประกอบในการจัดนำเที่ยวมีให้เลือกน้อยอาจต้องบุกเบิกเส้นทางหาร้านอาหาร หาที่พัก ที่เที่ยวเอง แทบจะต้องทำรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (Package Tour) คำนวณเวลาเดินทาง ระยะทาง ค่าใช้จ่ายเองใหม่ทั้งหมด การสำรวจแบบนี้ต้องศึกษาคำนั่งถึงผลกระทบที่ตามมาในหลาย ๆ อย่าง ได้แก่ เป็นเขตหวงห้ามของทางหรือไม่ว่า การเข้าถึงยากง่ายอย่างไร มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวหรือไม่ ถ้าจัดเป็นรายการนำเที่ยวเพื่อขายแล้วจะได้รับความสนใจมากน้อยเพียงไร มีช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเปิดปิดอย่างไร ฯลฯ อย่างไรก็ตามถ้ามีการสำรวจเส้นทางใหม่แล้วสามารถนำมาทำเป็นรายการนำเที่ยวใหม่ที่ผู้คนให้ความสนใจได้มาก บริษัทนั้นก็จะมีโอกาสทางธุรกิจสูง เพราะสินค้าใดก็ตามที่สามารถผลิตได้เป็นรายแรกและเป็นที่ยอมรับ ก็จะหมายถึงชื่อเสียง และผลกำไร จะหลังไหลเข้ามาอย่างแน่นอน

ทั้งนี้การสำรวจเส้นทางใหม่ อาจหมายถึง การสำรวจเส้นทางที่บริษัทนำเที่ยวนั้น ๆ ไม่เคยจัดไปนำเที่ยวเลย แต่แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นที่คุ้นเคยอยู่แล้ว เพียงแต่บริษัทเพิ่งมาสำรวจเพื่อนำมาจัดรวมแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการต่าง ๆ ทำเป็นรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (Package Tour) ขึ้นมาใหม่ที่น่าสนใจ อันเนื่องมาจากอยากลองขายรายการนำเที่ยวในเส้นทางนั้นดู หรือเป็น เพราะความต้องการของลูกค้าที่อยากไปเที่ยวในจุดนั้น ๆ ในบางครั้งถ้าผู้จัดที่มีความคิดริเริ่มดี ๆ ก็สามารถคิดค้นรายการนำเที่ยวใหม่ ๆ ได้อย่างคาดไม่ถึงถึงทั้ง ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิม ๆ เป็นลักษณะเส้นผมบังภูเขาก็คงเป็นไปได้ อย่างเช่น โปรแกรมท่องเที่ยวสามกฐาม คือ เที่ยวภูเก็ต ภูเก็ตและเขาคว่ำ โปรแกรมนี้เมื่อก่อนไม่มีใครคิดว่าทำได้ จะมีคนเที่ยวที่เดียวสามกฐามเลยหรือ แต่สุดท้ายก็มีคนจัดทำรายการขึ้นมาขาย และเป็นโปรแกรมหรือรายการที่สามารถขายได้ดีเป็นที่นิยมพอสมควรเป็นต้น หรือจากการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบมุมมองใหม่ของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย (Unseen in Thailand) บริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ ก็ให้ความสนใจ พยายามบุกเบิกสอดแทรกเพิ่มเติมเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองใหม่ดังกล่าวไปในรายการนำเที่ยว ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนแหล่งเที่ยวนั้น ๆ เคยมีคนไปท่องเที่ยวมานานแล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้มีนักท่องเที่ยวรู้เพียงในวงแคบ แหล่งเที่ยวนั้นอาจมีเกร็ดความรู้ หรือมีมุมมองความสวยงามแปลกตาที่นักท่องเที่ยวหลายคนอาจยังไม่ทราบ บริษัทนำเที่ยวจึงพยายามดึงสิ่งเหล่านั้นให้มาเป็นจุดขายที่ทำให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจ

3. การสำรวจเส้นทางเพื่อเป็นตัวแทนขาย (หรือเส้นทางตัวอย่าง) เป็นลักษณะที่มีผู้ผลิตรายการนำเที่ยว อาจเป็นบริษัทนำเที่ยว โรงแรม สายการบิน โดยผู้ผลิตรายการนำเที่ยวนั้นอาจร่วมมือกันเชิญบริษัทนำเที่ยวหรือตัวแทนจำหน่ายที่สนใจ ร่วมเดินทางเพื่อสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวที่ตนจัดทำขึ้น เพื่อให้บริษัทนำเที่ยวหรือตัวแทนที่ได้รับเชิญมาพิจารณารับรายการนำเที่ยวของผู้ผลิตนั้นไว้ เพื่อเป็นตัวแทนขายหรือช่วยประชาสัมพันธ์รายการนำเที่ยวนั้น ๆ การสำรวจเส้นทางลักษณะนี้ผู้ที่ได้รับเชิญอาจไม่ต้องลงทุนเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในบางครั้งอาจเดินทาง หรือเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย เพียงแต่ขอให้ร่วมเดินทางไปกับผู้จัดด้วยเท่านั้น ลักษณะการสำรวจเส้นทางดังกล่าวจะรู้จักกันในชื่อ Familiarization Trip (FAM Trip) หรือทัวร์ตัวอย่างนั่นเอง มักจัดในนามสมาคมชมรมด้านการท่องเที่ยว หรือจัดโดยหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว การสำรวจเส้นทางอีกลักษณะหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน คือ การสำรวจเส้นทางเพื่อประชาสัมพันธ์รายการนำเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมักจัดขึ้นโดยหน่วยงานของภาครัฐ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้วยการเชิญผู้ประกอบการมาสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการจัดนำเที่ยวในพื้นที่นั้น ๆ

ภูริวัจน์ เดชอุ่ม และคณะ (2562) ศึกษาแผนวิจัยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าในจังหวัดชัยนาท จากการสำรวจสภาพปัจจุบัน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอดังอยู่ไม่ห่างกันมากนักและสามารถเดินทางเข้าถึงด้วยรถยนต์อย่างสะดวกสบายเนื่องจากมีถนนสายรองและถนน สายย่อย เชื่อมโยงทั่วถึงกันหมด แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นวัดวาอาราม แต่ก็เป็นวัดวาอารามที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัดที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองโบราณ ส่วนวัดทั่วไปก็มักจะมีเสริมสิ่งดึงดูดเพื่อสร้างความน่าสนใจ เช่น รูปเคารพของสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระเกจิอาจารย์ ตลาดชุมชน พิพิธภัณฑ์หรือศูนย์เรียนรู้ เป็นต้น แต่ในภาพรวมกลับพบว่า แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากขาดระบบการสื่อความหมายหรือการจัดแสดงเรื่องราวที่ชัดเจน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่จำเป็น รวมถึงขาดการดูแลรักษาให้คงสภาพที่สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนยังมีข้อจำกัดในเรื่องวันเวลาเปิดให้บริการ ส่วนใหญ่เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์อาทิตย์เท่านั้น หากต้องการมาเยี่ยมชมในวันธรรมดา นักท่องเที่ยวจะต้องแจ้งให้ชุมชนทราบล่วงหน้าซึ่งมักจะเป็นการเดินทางมาศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ

2. การออกแบบพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้น ตอนที่ 1 มาพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยว ทั้งในด้านกำลังคนงบประมาณ วัสดุ ทรัพยากรท่องเที่ยว และระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนเส้นทางทางการท่องเที่ยวที่จะพัฒนามีลักษณะอย่างไร หรือส่วนประกอบของเส้นทางทางการท่องเที่ยวมีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับประเภทของเส้นทางทางการท่องเที่ยว นั้นๆ

ในขั้นตอนของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวนี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละชนิด

ศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2560) ได้ศึกษาการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เห็นได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม เช่น กิจกรรมไหว้พระ/ทำบุญ อุทยานประวัติศาสตร์และวัดต่างๆ จึงนำมาเป็นเกณฑ์ในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวออกเป็น 3 เส้นทางได้แก่ เส้นทางเมืองน่าถิ...จักรยาน เส้นทางถ้ำดอกหมอก และเส้นทางหลงอดีต

ธนาภา ช่วยแก้ว (2562) กล่าวว่า จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำปากพนังเพื่อส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำปากพนังทั้ง 7 แหล่ง มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ดังนี้ 1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางเรือเป็นยานพาหนะหลักได้แต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีท่าเรือไว้รองรับการสัญจรทางน้ำ แต่สภาพท่าเรืออาจจะมีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรงที่แตกต่างกันสิ่งที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ ป้ายบอกทางในหลายแหล่ง เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว และยังช่วยส่งผลต่อความภาคภูมิใจและการสืบทอดวัฒนธรรมและองค์ความรู้ต่างๆ ของชุมชนและนักท่องเที่ยว และจากการทดสอบเส้นทางมีนักท่องเที่ยวตั้งข้อสังเกตว่าหมู่บ้านขนมลาบ้านหอยรามีระยะทางเดินทางจากท่าเรือค่อนข้างไกล จึงเสนอว่าในอนาคตควรปรับให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางถนน เพื่อความสะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และควรเป็นจุดสุดท้ายที่แวะเยี่ยมชมเพื่อซื้อของฝาก 2) ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แหล่งมีศักยภาพโดดเด่น มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แหล่งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบครันนัก เนื่องจากเป็นสถานที่ทางวัฒนธรรมทั้งโบราณสถาน ศาสนสถาน และเป็นสถานที่เอกชนที่ไม่ได้สร้างมาเพื่อการท่องเที่ยว แต่ในช่วงแรกจะพิจารณาเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเท่าที่จำเป็นก่อน เพียงแต่ชาวบ้านในพื้นที่ต้องร่วมมือกันดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัยให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดซึ่งพบเห็นในหลายแหล่งท่องเที่ยว 4) ด้านการดูแลรักษา เพื่อสืบทอดไปยังรุ่นต่อไปยังไม่มีให้ความสำคัญมากนัก จะมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนและผู้นำเที่ยวบ้างคือในสถานที่ศาสนสถานและโบราณสถานที่มีคนดูแลจึงต้องหากิจกรรมถ่ายทอดและสร้างองค์ความรู้ให้กับคนรุ่นต่อๆ มาให้มากขึ้น หรืออาจทำเป็นแหล่งความรู้เพื่อรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมชุมชนเพื่อไม่ให้เลือนหายไปในอนาคต

3. การทดลองใช้เส้นทางการท่องเที่ยว เมื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของเส้นทางการท่องเที่ยว ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจ หรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จะดำเนินการ ดังนี้

3.1 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก หลังจากที่ได้มีการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวแล้ว จะต้องมีการทดสอบเส้นทางและประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเที่ยวจากการศึกษาของ ธนาภา ช่วยแก้ว (2562) กล่าวว่า การทดสอบเส้นทางและการประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำปากพนัง ผู้ร่วมทดสอบเส้นทาง ประกอบด้วย ตัวแทนสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว คือ เจ้าของโรงแรม ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เจ้าของบริษัทรถตู้นำเที่ยว เจ้าหน้าที่ภาคภูมิตบศาลเมืองปากพนัง มัคคุเทศก์อาชีพ ตัวแทนชาวบ้าน และนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 15 คนผลการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำปากพนังใช้เกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 4 ด้านหลัก คือ 1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ด้านการดูแลรักษาและการสืบทอด พบว่าในกรณีที่นักท่องเที่ยวสูงอายุหรือมีปัญหาเรื่องสุขภาพชาวบ้าน ผู้นำชมควรแนะนำให้แวะเยี่ยมชมเฉพาะวัดนันทารามและวัดรามประดิษฐ์และล่องเรือผ่านโรงสีแม่ครู แวะรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านวงเปี้ยสัจจล่องเรือผ่านพระตำหนักประทับแรมปากพนัง และขึ้นเรือที่ท่าวัดหอยรอก และนั่งรถต่อไปยังบ้านขนมลาบ้านหอยรอกแทน เนื่องจากสภาพท่าเรือขึ้นลงลำบาก ไม่เหมาะสำหรับผู้สูงอายุแต่ทั้งนี้เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเส้นทางมีโครงการที่จะพัฒนาท่าเรือในอนาคตอยู่แล้ว

3.2 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว ประชาชน รวมถึงผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/ผู้นำชุมชน พบว่า ในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ในขณะเดียวกัน พบว่า ควรจัดทำป้ายบอกทางอย่างทั่วถึงชัดเจน และควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมตลอดเส้นทางการท่องเที่ยวให้สวยงาม เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว พบว่า ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมแหล่งโบราณสถาน ธรรมชาติ งานศิลปกรรม และงานสถาปัตยกรรม รวมไปถึงรูปแบบวิถีชีวิตของผู้คน เนื่องจากมีสถานที่ที่น่าสนใจแก่การท่องเที่ยวอยู่มากมาย นอกจากนี้ยังควรพัฒนาสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่ท่องเที่ยวให้สวยงามสะอาดอย่าง

สม่ำเสมอต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันควรปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก

4. การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

เมื่อได้มีการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวแล้ว จึงทำการเผยแพร่เส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับ สื่อออนไลน์ ทำการตลาด และการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวให้ผู้สนใจได้รับทราบ และผลิตสื่อที่มีความหลากหลายทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ย่อมส่งผลทำให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้ อย่างรวดเร็ว และมีความยั่งยืนต่อไปได้ รวมถึงการกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการ ธุรกิจนำเที่ยวได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน พัฒนาสิ่งดึงดูดใจของกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ผ่าน Application, Website ในแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อการเตรียมความพร้อมในการรองรับขยายตัวของนักท่องเที่ยว (พิฑูรย์ ทองฉิม, 2565)

บทสรุป

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยนำแนวคิดของมาใช้ ประกอบด้วย กระบวนการวิจัยและพัฒนาที่มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนหลัก ตามแนวคิดของ วาโร เฟ็งสวส์ดี (2552) ประกอบด้วย การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) การสำรวจเส้นทาง คือ เดินทางไปยังเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่คิดไว้ว่าจะนำมาจัดเป็นรายการนำเที่ยว โดยในเบื้องต้นจะสำรวจสภาพภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง สิ่งสำคัญที่ผู้สำรวจเส้นทางจะนำมาพิจารณาในการวางแผนที่สำคัญมีหลายเรื่องได้แก่ เรื่องแหล่งท่องเที่ยว ต้องสำรวจเส้นทางและหาข้อมูลให้ได้ว่าการท่องเที่ยวจะต้องแวะเที่ยวจุดไหนก่อนจุดไหนหลัง

การออกแบบพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้น ตอนที่ 1 มาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ทรัพยากรท่องเที่ยว และระยะเวลา การทดลองใช้เส้นทางการท่องเที่ยว เมื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของเส้นทางการท่องเที่ยว ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจ หรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ เมื่อได้มีการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวแล้ว จึงทำการเผยแพร่เส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับ สื่อออนไลน์ ทำการตลาด และการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวให้ผู้สนใจได้รับทราบ และผลิตสื่อที่มีความหลากหลายทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ย่อมส่งผลทำให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้

อย่างรวดเร็ว และมีความยั่งยืนต่อไปได้ รวมถึงการกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน พัฒนาสิ่งดึงดูดใจของกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ผ่าน Application, Website ในแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อการเตรียมความพร้อมในการรองรับขยายตัวของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- Chantouch Wanthanom. (2011). **Planning and organizing tour guides**. BANGKOK: Sam Lada.
- Genus Jariya Chaemasit and Guin Wongladee. (2012). **A Study on the Tourism Routes of Malaysian Tourists in Thailand: A Case Study in Hat Yai District, Songkhla Province**. Suan Sunandha Rajabhat University.
- Panuwat Kaimook. (2022). **Routing for tourism programs in Chiang Rai province by applying the travel problem of salespeople**. The thesis of Master of Business Administration Program in Logistics Management and International Supply Chain, Mae Fah Luang University.
- Pitoon Thongchim. (2022). **Tourism Pattern of the Historic Routes Retracing The King Rama IX develops a Sustainable Tourism in Songkhla**. 13th National and International Beach Conference. P.2670-2681.
- Prasit Kunurat and colleagues. (2003). (Draft) **Summary report for executives, sub-research plans on education and exploration of tourism routes in the Northeast**. (Copy document).
- Purivat Dechaum and his team. (2019). **Complete Research Report, Research Plan for Slow Tourism Capacity Development in Chainat Province**. Office of Research Fund and Support (SEC).
- Siriphen Dabpetch. (2017). **Establishment of tourism routes in the lower northern provinces 1 from the tourism behaviour of Thai tourists**. Journal of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Year 18 (January - December 2015). 226-246.
- Thanapha Chuaykaew and Sudjai Jirojkul. (2019). **Development of cultural tourism routes along the Pak Phanang River to promote tourism marketing in Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province**. Journal of Academic Services, Prince of Songkla University, 30(3), 80-97.

Varopengsawat. (2013). **Research and development**. Creative Science, 1(2), 1–12. Retrieved from https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/snru_journal/article/view/10186.

Vipawan Pinkaew. (2008). **Ecotourism guidelines in Mueang District, Phetchaburi Province**. Master's degree thesis, Srinakharinwirot University.

ผู้เขียน

พรฟ้า สุทธิคุณ

นักศึกษาปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

e-mail: Pornfarsutthikhun@gmail.com

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

Model for Developing Student Competency to Become Smart Farmers

มนัส จันทรพวง¹ วียะณี ดังก้อง ² กิตติพร สังคดิส ³ พงศธร กันทะวงศ์ ⁴ บุญญพัฒน์ นามวงศ์พรหม⁵Manus Chanpoung¹ Wiyanee Dangkong² Kittiporn Sangkadis³ Phongsathorn Kanthawong⁴Boonyaphat Namwongprom⁵

Received : 2 April 2024 , Revised : 20 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาผู้ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยชุมชนแพร่ สู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยคือการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยชุมชนแพร่ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ผู้ประกอบการด้านเกษตร จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาเป็นรูปแบบที่มีชื่อว่า “PHRAE Model” โดยเป็นรูปแบบเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย P : Plan ประชุมคณะอาจารย์ วางแผนการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน H : High Technology การใช้เทคโนโลยีชั้นสูงมาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร R : Relationship สานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายแหล่งฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียน A : Area กำหนดให้นักศึกษาไปเรียนรู้ทำงานในพื้นที่ชุมชนกับสถานประกอบการ E : Evaluation ติดตามให้นักศึกษามีอาชีพให้ได้ตามสมรรถนะในแต่ละภาคเรียน และ ผลการประเมินและรับรองรูปแบบ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ได้กำหนด จึงสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ, นักศึกษา, นักเกษตรอัจฉริยะ

Abstract

This research aims to develop a model for enhancing the competencies of high-vocational innovation scholarship students in the Associate Degree Program in Agricultural Technology at Phrae Community College to become smart farmers. The research methodology employed a mixed methods research design, combining qualitative and quantitative research methods. The sample consisted of 25 stakeholders involved in the project to develop the potential of high-vocational innovation scholarship students in the Associate Degree Program in Agricultural Technology at Phrae Community College, including administrators, lecturers, students, and agricultural entrepreneurs. The research results revealed a development model called the "PHRAE Model." This model is an integrated model consisting of the following components: P: Plan: A meeting of lecturers to plan student competency development for each semester. H: High Technology: The use of high technology to promote agricultural careers. R: Relationship: Building relationships and networks for experiential learning during the study period. A: Area: Students are required to learn and work in the community with businesses. E: Evaluation: Monitoring students to ensure they have jobs that match their competencies in each semester. The evaluation and validation results of the model showed an overall mean score of 4.43, which exceeded the set criteria. Therefore, it can be concluded that the experts validated the model developed by the researcher.

Keyword: Competency Development Model, Student, Smart Farmer

บทนำ

ความท้าทายของนโยบายประเทศไทย 4.0 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาก็ไม่หยุดนิ่ง ต่างพยายามที่จะคิดหาวิธีที่ทำให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกศตวรรษที่ 21 และเป็นบุคลากรที่จะต้องอยู่ในบริบทประเทศไทย 4.0 ซึ่งจะเห็นว่าแนวคิดการจัดการศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 หรือ Education 4.0 ได้เข้ามาเป็นแนวจัดการศึกษาหลักในหน่วยงานทางการด้านศึกษาหลายแห่ง เนื่องจากมีความเชื่อว่าการศึกษา 4.0 จะสามารถผลิตบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตและสร้างสรรค์เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 และ มีการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลง รัฐบาลจึงได้จัดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (เลอลักษณ์ โอทยานนท์, 2561, หน้า 250) ปัจจุบันการศึกษาไทยเข้าสู่ยุคการศึกษา 4.0 แล้วซึ่งการศึกษา 4.0 คือการศึกษายุคผลผลิตเป็นยุคที่ต้องการผลผลิตหรือ Products ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ของตนเอง ชุมชนและของสังคมในภาพรวม ลักษณะการจัดการศึกษาจะต้องเน้นการทำได้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติแล้วออกมาเป็นผลผลิตการศึกษายุคใหม่นี้ ไม่ใช่ยุคเทคโนโลยี ไม่ใช่ยุค Globalization แต่จะเป็นยุคของผลผลิต Production หรือ Product-Oriented ซึ่งทักษะที่เน้น คือ เน้นให้การศึกษาพัฒนาคนไปสร้างผลผลิต ฉะนั้นการเรียนรู้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ในการศึกษา 4.0 ต้องมีเป้าหมายเพื่อให้ทันกับกับดักชาวต่างชาติที่ผลิตนวัตกรรมให้กับเราเป็นผู้บริโภคตลอดเวลาที่ผ่านมา และสามารถที่จะก้าวข้ามกับดักนั้นไป (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2562, หน้า 22)

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันการศึกษาในสังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เป็นสถาบันที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในสายอาชีพและบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยการมีส่วนร่วม บริการด้านการศึกษาให้กับผู้เรียนหลายประเภท ได้แก่ หลักสูตรอนุปริญญา หลักสูตรประกาศนียบัตร หลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2545 เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 และปัจจุบันมีวิทยาลัยชุมชนกระจายอยู่ ทั่วประเทศจำนวน 20 แห่ง โดยมีหลักการในการจัดการศึกษาดังที่ อรชวัณ คุ่มประดิษฐ์ และคณะ (2557, หน้า 109) สรุปไว้ดังนี้ เปิดกว้างและเข้าถึงง่าย การรับที่เปิดกว้าง มีหลักสูตรหลากหลายประเภท ตอบสนองต่อชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เน้นคุณภาพและการใช้ประโยชน์จัดการศึกษาและฝึกอบรมที่มีคุณภาพ เสียค่าใช้จ่ายน้อยราคาถูก สร้างพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชน ปรับตัวเองอยู่เสมอเพื่อสนองความเปลี่ยนแปลง กันกับความเปลี่ยนแปลง ค้นหาโอกาสใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความต้องการของชุมชน เทคโนโลยีและตลาดแรงงานตลอดเวลา เพื่อนำมาใช้พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ เชื่อมโยงกับพันธมิตรทั้งในและนอกชุมชน ชุมชนเป็นผู้นำและร่วมดำเนินการสร้างองค์การที่เข้มแข็ง วิทยาลัยชุมชนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานในการก้าวสู่การศึกษาไทย 4.0 โดยที่ วิภาลัย วงษา (2563, หน้า 135) ระบุว่าสถานศึกษาต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร ที่จะต้องมีการเชื่อมโยงให้หลากหลายมิติให้สอดคล้องต่อการ

พัฒนาประเทศ ต้องมีการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะหรือการบริหารต่าง ๆ แม้กระทั่งทัศนคติเพื่อให้เข้ากับสภาพของประเทศไทยในปัจจุบัน สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ในการนำพาประเทศเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างยั่งยืน ในปีการศึกษา 2564 ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง จากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โดยมีนักศึกษาได้รับทุนดังกล่าวในหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดแพร่และจังหวัดใกล้เคียงสำหรับผู้ด้อยโอกาส เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแพร่เมืองเกษตรปลอดภัยและเน้นการพัฒนาที่รักษาสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรธรรมชาติ สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติประเทศไทย 4.0 และจากแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) กล่าวถึงสมรรถนะนักเกษตรอัจฉริยะมีความสำคัญต่อการพัฒนาภาคการเกษตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) Mind Set การปลูกฝังความคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม ให้ความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าทำ ใฝ่เรียนรู้ และสามารถปรับตัวได้ 2) Skill Set การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม 3) Behavior Set การพัฒนานิสัยและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความมุ่งมั่น และความใฝ่เรียนรู้ และ 4) Ecosystem Set การสร้างระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ เช่น การมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาครัฐ และสถาบันการศึกษา การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2565)

จากความสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยให้เป็นไปตามกรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษานักศึกษาผู้ได้รับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยชุมชนแพร่ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชนของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับประชาชนในชุมชน สามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ ของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยชุมชนแพร่

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีวิธีการดังนี้

1.1 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านหลักสูตร ข้อมูลด้านการบริหารหลักสูตร ข้อมูลปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ข้อมูลเครือข่ายและทรัพยากรในพัฒนาศักยภาพนักศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็น 1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน 3) นักศึกษา จำนวน 14 คน 4) ผู้ประกอบการด้านเกษตร จำนวน 5 คน จำนวน 25 คน

1.2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผู้ประกอบการด้านเกษตร ใช้การสัมภาษณ์เพื่อถามความสามารถและทักษะด้านการเกษตรอันเป็นความสามารถเฉพาะบุคคล หลังจากนั้นจึงใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการด้านเกษตรที่มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตรอัจฉริยะในการด้านต่าง ๆ มีวิธีการดังนี้

2.1. การศึกษาสมรรถนะผู้ประกอบการด้านเกษตรการผลิตพืช โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาสมรรถนะการใช้ด้านเกษตรอัจฉริยะในการผลิตพืช ได้แก่ ไม้ผล พืชผัก เห็ด

2.2. การศึกษาสมรรถนะผู้ประกอบการด้านเกษตรการผลิตสัตว์ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาสมรรถนะการใช้ด้านเกษตรอัจฉริยะในการผลิตสัตว์ ได้แก่ สัตว์ปีก สัตว์น้ำ สัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่

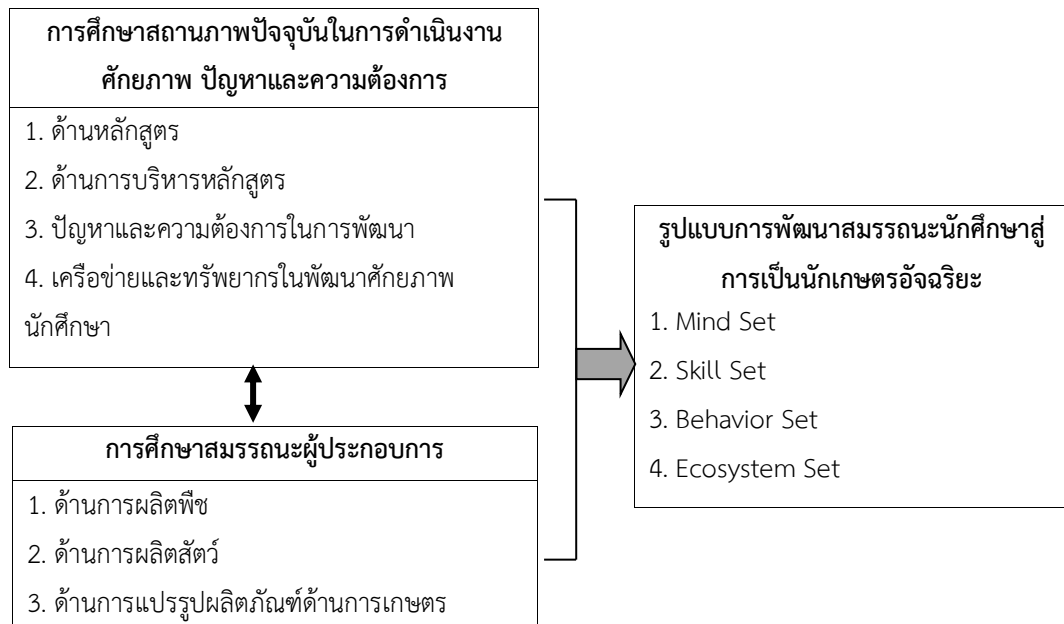
2.3. การศึกษาสมรรถนะผู้ประกอบการด้านเกษตรการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสมรรถนะการใช้ด้านเกษตรอัจฉริยะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปพืช การแปรรูปเนื้อสัตว์

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

3.1 นำเสนอข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มาจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายวิชาชีพชั้นสูง จากกลุ่มตัวอย่าง และร่วมกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

3.2 การยืนยันรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ โดยการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม Focus group โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาโดยแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ 1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน 3) นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายวิชาชีพชั้นสูง (กสศ.) จำนวน 14 คน 4) ผู้ประกอบการด้านเกษตร จำนวน 5 คน จำนวน 25 คน มีรายละเอียดกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน 3) นักศึกษา จำนวน 14 คน 4) ผู้ประกอบการด้านเกษตร จำนวน 5 คน

2. การศึกษาผู้ประกอบการด้านเกษตร ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการด้านเกษตรการผลิตพืช จำนวน 3 คน 2) ผู้ประกอบการด้านเกษตรการผลิตสัตว์ จำนวน 3 คน และ 3) ผู้ประกอบการด้านเกษตรการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 3 คน

3. การยืนยันรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ผู้ประกอบการด้านเกษตร และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์มหาวิทยาลัยสาขาด้านการเกษตร 2) ผู้มีผลงานวิชาการหรืองานวิจัยเกี่ยวกับ

เกษตรอัจฉริยะ และ 3) ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเกษตรอัจฉริยะ ไม่น้อยกว่า 3 ปี สำหรับการตรวจสอบการยืนยันรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านหลักสูตร ข้อมูลด้านการบริหารหลักสูตร ข้อมูลปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ข้อมูลเครือข่ายและทรัพยากรในพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาผู้ประกอบการด้านเกษตรที่มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตรอัจฉริยะ
3. การสนทนากลุ่มร่วมกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ
4. การสนทนากลุ่มการประเมินและรับรองรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยคณะผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หลังจากเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ครบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ประสานนัดหมายผู้ประกอบการด้านเกษตร เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการด้านเกษตรที่มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตรอัจฉริยะในการด้านต่าง ๆ ซึ่งในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตการณ์ในพื้นที่ของสถานประกอบการด้านการเกษตร ที่ได้ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์สรุปประเด็น และดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ตัวแทนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยชุมชนแพร์ และร่วมกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ

ขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดและประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ และประเมินรูปแบบ ในประเด็นด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

โดยการนำข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลในแต่ละขั้นตอน จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม นำมาจำแนกจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา คือความ ให้ความหมายจัดหมวดหมู่ อธิบายความและเรียบเรียงพัฒนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และ การยืนยันรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีรายละเอียดดังนี้

การสร้างรูปแบบ พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะสามารถ สังเคราะห์เป็นรูปแบบที่องค์ประกอบ ดังนี้ “PHRAE Model” โดยเป็นรูปแบบเชิงบูรณาการ P : Plan ประชุม คณะอาจารย์ วางแผนการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน H : High Technology การใช้ เทคโนโลยีขั้นสูงมาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร R : Relationship สานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายแหล่งฝึก ประสบการณ์ระหว่างเรียน A : Area กำหนดให้นักศึกษาไปเรียนรู้ทำงานในพื้นที่ชุมชนกับสถานประกอบการ E : Evaluation ติดตามให้นักศึกษามีอาชีพให้ได้ตามสมรรถนะในแต่ละภาคเรียน

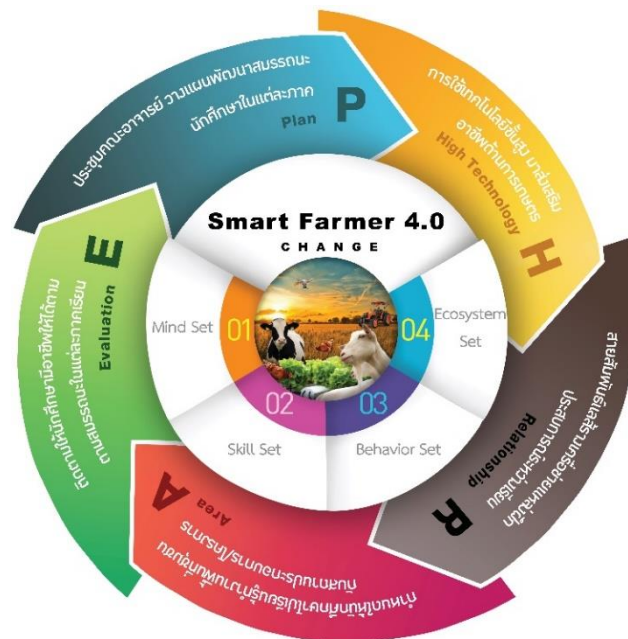
P : Plan ประชุมคณะอาจารย์ วางแผนการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน เป็นการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการประชุมระดมความคิดเห็นจาก ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่าย วิชาการ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร

H : High Technology การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมาส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร เป็นการประยุกต์ใช้ IoT ในยุคการทำเกษตร 4.0 ยุคใหม่ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญต่างๆ ของการปลูกพืชได้เป็นอย่างดี และจะช่วยให้เจ้าของฟาร์มใหญ่ๆ ให้สามารถจัดการ ควบคุม และดูแลการทำเกษตรได้ง่าย ซึ่งนี้จะช่วยให้ เกษตรยุคใหม่มีศักยภาพในการแข่งขันและเพิ่มความยั่งยืนในด้านการทำการเกษตรกรรมได้ นอกจากนี้ยังช่วย เข้ามาตอบโจทย์ด้านการลดต้นทุนแรงงานในการผลิต ประหยัดเวลา และทำให้การทำงานฟาร์มเกษตรมีความ สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

R : Relationship สานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายแหล่งฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียน แหล่งเรียนรู้ ผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่เป็นเครือข่ายกับวิทยาลัยชุมชนแพร่ มีศักยภาพความพร้อมทั้งครูฝึกในสถาน ประกอบการและการเรียนรู้ทักษะด้านการเกษตรเฉพาะทาง โดยแหล่งเรียนรู้ที่บทบาทอย่างมากคือ กลุ่ม เกษตรกรรุ่นใหม่ Yong Smart Farmer Phrae

A : Area กำหนดให้นักศึกษาไปเรียนรู้ทำงานในพื้นที่ชุมชนกับสถานประกอบการ นักศึกษาได้เรียนรู้ภายใต้บริบทของชุมชน และการนำความรู้ไปร่วมพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ที่มุ่งเน้นการมีจิตอาสาโดยการใช้วิชาชีพด้านการเกษตรและเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรโดยการใช้เทคโนโลยี

E : Evaluation ติดตามให้นักศึกษามีอาชีพให้ได้ตามสมรรถนะในแต่ละภาคเรียน การลงพื้นที่ติดตามนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ทางวิทยาลัยได้รับทราบเป็นรายสัปดาห์ และมีกิจกรรมถอดบทเรียนและประสบการณ์ที่ได้จากการไปเรียนรู้จากสถานประกอบการ

รูปที่ 2 : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ (PHRAE Model)

3. การประเมินและรับรองรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ พบว่าเป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินและรับรองตามเกณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ใน 4 ประเด็นหลัก คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยรวมในทุกด้าน เท่ากับ 4.43

อภิปรายผล

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประการที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยกัน 5 องค์ประกอบหลัก “PHRAE Model” โดยเป็นรูปแบบเชิงบูรณาการ P : Plan ประชุมคณะอาจารย์วางแผนการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน H : High Technology การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมา

ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร R : Relationship สานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายแหล่งฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียน A : Area กำหนดให้นักศึกษาไปเรียนรู้ทำงานในพื้นที่ชุมชนกับสถานประกอบการ E : Evaluation ติดตามให้นักศึกษามีอาชีพให้ได้ตามสมรรถนะในแต่ละภาคเรียน สอดคล้องกับ พงษ์ศิริบรรณพิทักษ์ (2561, หน้า 52) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่เป็นแนวคิดแหล่งเรียนรู้ (Maker space) แก่ผู้เรียน เพื่อรองรับการเป็นนวัตกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือและประสบการณ์ เป็นห้องเรียนที่เหมาะสมกับอนาคตในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับ สุวิมล มธูรส และคณะ (2562, หน้า 270) ระบุว่าผลการสำรวจความต้องการแรงงานของนายจ้างและองค์กรเกิดใหม่ในปี 2557 ที่พบว่า นายจ้างขององค์กรในศตวรรษที่ 21 คาดหวังให้พนักงานในองค์กรมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มากที่สุด ดังนั้น แรงงานที่จะยังคงปลอดภัย และมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ คือ แรงงานที่มีทักษะที่หลากหลายทั้งทางปัญญาและทางการสื่อสาร เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ส่วนแรงงานที่ยังพึ่งพาทักษะซ้ำ ๆ ในการประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันจะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะตกงานในอนาคต

ประการที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ สอดคล้องกับ David (2011, หน้า 167) ศึกษาไว้ว่าผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่จากการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงและเชื่อมโยงเข้ากับสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ และยังสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, อ้างถึงใน กัญชพร คำทอง และ ประยุทธ์ ชูสอน, 2563, หน้า 456) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของบุคคลได้อย่างมีคุณภาพในทุกด้าน ครูผู้สอนควรปรับระบบการสอบให้มีจำนวนน้อยลง

ประการที่ 3 นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและมีความสุขกับการดำเนินงานกิจกรรม สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2562, หน้า 48-49 ได้กล่าวถึงหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความก้าวหน้าทางวิชาการ เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของสังคม แนวโน้มใหม่ ๆ เหล่านี้ คือ 1) หลักสูตรใหม่จัดให้มีความยืดหยุ่น (Flexibility) 2) หลักสูตรเน้นไปที่การผสมผสานและคาบเกี่ยวหลายสาขาวิชา (Interdisciplinary Approach) 3) หลักสูตรแนวใหม่จะหันมาเน้นเรื่องราวของสังคมมากขึ้น 4) หลักสูตรแนวใหม่โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพ 5) กระบวนการเรียนการสอนได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นตั้งแต่ตัวเนื้อหานั้นย่อมไม่ทำให้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลได้

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสู่การเป็นนักเกษตรอัจฉริยะ มีข้อค้นพบจากการวิจัยที่ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

วิทยาลัยชุมชน ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย หรือเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรอนุปริญญาในสาขาวิชาต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ สมรรถนะการเข้าสู่การศึกษา 4.0

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะนักศึกษาให้มีความคิดเชิงออกแบบนวัตกรรมใหม่ และความเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2565). แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญชพร คำทอง และ ประยุทธ์ ชูสอน. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธม, 5(3), 446-460.

พรชัย เจตมาน และคณะ. (2560). การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21.

เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2564 จาก

https://www.kroobannok.com/news_file/p81770280746.pdf.

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ. (2562). ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(2), 345-356.

ไพฑูรย์ สีนนารัตน์. (2561). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนนารัตน์. (2562). หลักการพื้นฐานการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลอลักษณ์ โอทกานนท์. (2561). มหาวิทยาลัย 4.0: การศึกษาเชิงผลิตภาพ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(3), 249-265.

วิภาลัย วงษา และคณะ. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33), 133-142.

สุวิมล มธูรส และคณะ. (2562). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิทยาลัย สงฆ์ นครลำปาง, 8(2), 266-278.

อรขวัญ คุ่มประดิษฐ์ และคณะ. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษา สังกัด วิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 16(3), 107-119.

David A. S. (2011). *How the brain learns*. 4th ed. United States of America: Corwin.

ผู้เขียน

นายมนัส จันทรพวง¹ (ผู้ประสานงานหลัก)

สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยชุมชนแพร่

วิทยาลัยชุมชนแพร่ 189 หมู่ 2 ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

e-mail: kookmanus@phrcc.ac.th

นางสาววิยะณี ดังก้อง²

สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยชุมชนแพร่

วิทยาลัยชุมชนแพร่ 189 หมู่ 2 ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

e-mail: wiyanee@phrcc.ac.th

นายกิตติพร สังคศิ³

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรผสมผสาน วิทยาลัยชุมชนแพร่

วิทยาลัยชุมชนแพร่ 189 หมู่ 2 ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

e-mail: kittiporn@phrcc.ac.th

นายพงศธร กันทะวงศ์⁴

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรผสมผสาน วิทยาลัยชุมชนแพร่
วิทยาลัยชุมชนแพร่ 189 หมู่ 2 ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
e-mail: phongsathorn@phrcc.ac.th

นายบุญญพัฒน์ นามวงศ์พรหม⁵

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตรผสมผสาน วิทยาลัยชุมชนแพร่
วิทยาลัยชุมชนแพร่ 189 หมู่ 2 ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
e-mail: boonyaphat@phrcc.ac.th

การพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

Development of academic teaching kits for structured computer programs, code 30901-1001, for higher vocational certificate courses. Information Technology major

วุฒิวงศ์ เอียดศรีชาย

Wuttiwong Eadsrichai

Received: 10 April 2024 , Revised : 14 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 80/80 2) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ด้วยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขางานนักพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัสวิชา 30901-1001 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยเทคนิคพังงา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการสอนวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัสวิชา 30901-1001 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเพณีวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปพบว่า 1) ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ตรงตามหลักสูตรรายวิชา ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และประสิทธิภาพของชุดการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.85/81.25 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุด

การสอนโดยการทดสอบค่าที (t-test dependent) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนมีค่าระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดการสอน, การโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง, สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

This research has the following objectives: 1) To develop a teaching package for Structured Computer Programming, Code 30901-1001, Higher Vocational Certificate Program, B.E. 2020, Information Technology field. To be effective according to criteria E1/E2 80/80 2) To study the results of learning management using the teaching set for the course Computer Programming, Code 30901-1001, by comparing the academic achievement of students in the Higher Vocational Certificate Program, B.E. 2020, Department of Information Technology and 3) to study student satisfaction with teaching and learning using the structured computer programming course, code 30901-1001, Higher Vocational Certificate Program, 2020, Department of Information Technology. The sample group used in this research was first year Higher Vocational Certificate students in the Information Technology field. Computer software developer field who are registered to study Structured Computer Programming, course code 30901-1001, in the 1st semester of academic year 2023, Phang Nga Technical College Southern Vocational Education Institute 2, a total of 14 people, were obtained through purposive selection, which is a group that the researcher teaches. The tool used in the research is a teaching set for structured computer programming, subject code 30901-1001, according to the 2020 Higher Vocational Certificate curriculum in the field of Information Technology. Subject type: Information and Communication Technology Office of the Vocational Education Commission Ministry of Education The tools used to collect data include a quality assessment form for teaching kits for experts. Academic achievement test Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation. and t-test. The results of the research concluded: 1) The teaching package for the Structured Computer Programming course, code 30901-1001, is in accordance with the course curriculum. The evaluation results from experts

are of very good quality. and the efficiency of the teaching kit has an average value of 82.85/81.25 2) The results of comparing the learning achievement before and after learning with the teaching kit by using a t-test (dependent test) found that the learning achievement of students After studying was significantly higher than before studying at the .05 level and 3) students' satisfaction with teaching and learning was at the highest level.

Keyword: Teaching set, structured computer programming, information technology field

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้มีความเจริญก้าวหน้าด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ดังนั้นบุคลากรของประเทศไทยจะต้องมีความรู้ ทักษะ ในการทำงานให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันพบว่านักศึกษาที่จบการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อจบออกมาแล้วไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากความรู้และทักษะมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนอย่างหนัก จึงต้องมีการนำเข้าบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมาจากต่างประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรสุตา บัตรพันธ์นะ (พรสุตา บัตรพันธ์นะ, 2561) พบว่าการขาดแคลนแรงงานคุณภาพไอทีมีสาเหตุมาจากหลักสูตรไม่เน้นปฏิบัติแต่เน้นทฤษฎี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วส่งผลให้การปรับตัวของแรงงานไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการจัดการเรียน การสอนสายอาชีพเพื่อผลิตบุคลากรไปพัฒนาประเทศ ซึ่งได้มีการผลิตบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือมีการเปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่พบว่าเมื่อนักเรียน นักศึกษา จบการศึกษาไปแล้วยังขาดความรู้ และทักษะที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

วิทยาลัยเทคนิคพังงา เป็นหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและได้มีการจัดการเรียน การสอน สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. เพื่อพัฒนาบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขางานนักพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ ยังมีความรู้พื้นฐานในการพัฒนาซอฟต์แวร์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งต้องมีการใช้งานพื้นฐานการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ได้มาตรฐาน ซึ่งจากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า มาจาก เนื้อหาเอกสารขาดความละเอียดและต่อเนื่อง ด้านผู้เรียน ขาดความสนใจในบทเรียน ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและความรับผิดชอบ ด้านครูผู้สอน ขาดคู่มือการสอนที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ไม่มีวิธีการสอนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

จากสภาพดังกล่าว เป็นปัญหาที่ผู้สอนในรายวิชานี้ต้องเร่งหาวิธีการแก้ปัญหา เนื่องจากหากปล่อยให้ปัญหามานานไป จะทำให้การเรียนการสอนในรายวิชาการเขียนโปรแกรมอื่น ๆ มีปัญหาตามไปด้วยอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้สอนได้มีการพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ด้วยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) ใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest Posttest Design) เพื่อพัฒนาชุดการสอน ทดสอบประสิทธิภาพ ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาค่าดัชนีประสิทธิผล และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 วิทยาลัยเทคนิคพังงา ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช

2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 14 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากมีนักศึกษาที่ลงเรียนรายวิชาดังกล่าวเพียงกลุ่มเดียว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบไปด้วย แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เนื้อหา แบบฝึกหัด ใบงาน สื่อการสอน จึงขอนำเสนอขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน มีขั้นตอนการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา ประกอบไปด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง หัวข้อหลัก หัวข้อย่อย กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิเคราะห์ระดับพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย
2. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล แหล่งเรียนรู้ บันทึกหลักการเรียนรู้
3. ใบช่วยสอน ประกอบไปด้วย ใบความรู้ ใบแบบฝึกหัด ใบงาน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แต่ละบทเรียนโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จากนั้นจึงหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์โดยผ่านกระบวนการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ตามเนื้อหาของรายวิชาและตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบตามเนื้อหาในแต่ละบทเรียน นำแบบทดสอบไปให้นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผ่านการเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มาแล้วจำนวน 10 คน อ่านเพื่อประเมินความเข้าใจของข้อความ และนำมาปรับปรุงต่อไป
3. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson: KR-20) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบในฉบับเดียวกัน และการคำนวณ หาค่าความสัมพันธ์คะแนนของข้อสอบแต่ละข้อผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผ่านการเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มาแล้ว จำนวน 30 คน

4. ค่าความยากและอำนาจจำแนก ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผ่านรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มาแล้ว จำนวน 30 คน พบว่า

1) ค่าความยากของแบบทดสอบจะแสดงถึงสัดส่วนของผู้สอบที่ตอบข้อนั้นได้ถูกต้องต่อผู้สอบทั้งหมด ซึ่งต้องจำแนกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 มาใช้งาน

2) ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ จะแสดงถึงข้อคำถามที่สามารถจัดแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่มได้ คือ ผู้เรียนกลุ่มเก่งและผู้เรียนกลุ่มอ่อน ค่าอำนาจจำแนกที่คำนวณได้จะมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มากกว่า 0.20 ขึ้นไป

2.3 แบบประเมินคุณภาพชุดการสอน

การประเมินคุณภาพของชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ที่พัฒนาขึ้นนี้ใช้แบบสอบถามประเมินคุณภาพของชุดการสอน ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. สร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating scales) ของลิเคิร์ท (Likert Scales) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม คุณลักษณะของชุดการสอน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

2. นำแบบประเมินคุณภาพชุดการสอน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 3 ท่านตรวจสอบและประเมินความถูกต้องและเหมาะสมในการใช้งาน จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.5 ขึ้นไปมาใช้งาน

3. นำแบบสอบถามประเมินคุณภาพชุดการสอนที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไขตามที่เสนอเพื่อนำไปใช้งานต่อไป

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา

การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ขึ้นมา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ

มาตราส่วนการประมาณค่า (Rating scales) ของลิเคิร์ต (Likert Scales) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจของมนุษย์ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ

2. นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องและเหมาะสมในการใช้งาน จากนั้นจึงคัดเลือกข้อคำถาม ที่มีค่า IOC ≥ 0.5 ขึ้นไปมาใช้งาน

3. นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไข ตามที่เสนอเพื่อนำไปใช้งานต่อไป

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการพัฒนาชุดการสอน ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา กำหนดหัวข้อเรื่อง

2. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา แบบฝึกหัด ใบงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องมีความสอดคล้องกัน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยคัดเลือกหัวข้อที่มีค่า IOC > 0.5 มาใช้งาน

3.2 ทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานเบื้องต้น

การทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานเบื้องต้นของชุดการสอนในวิชานี้ เพื่อทดลองใช้และศึกษาข้อบกพร่องต่าง ๆ ในขณะสอน ภาษาและไวยากรณ์ของภาษาโปรแกรมมีความเหมาะสมเพียงใด แบบฝึกหัด และทดสอบ รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีกระบวนการทดลองใช้ดังนี้

1. ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) นำชุดการสอนทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ยังไม่เคยเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 และไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน โดยการสุ่มนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูง นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนปานกลาง และนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่ำโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ขั้นตอนในการเรียน ความยากง่ายของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลา จากนั้นจึงปรับปรุงเนื้อหาในชุดการสอนให้ดีขึ้น นำผลการเรียนที่ได้ไปคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

2. ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) นำชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งแล้ว มาทดลองกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชา

คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ยังไม่เคยเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 และไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยการสุ่มนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูง จำนวน 3 คน นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนปานกลาง จำนวน 4 คนและนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่ำจำนวน 3 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง นำผลการเรียนที่ได้ไปคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นอีกครั้งก่อนที่จะนำไปทดลองแบบภาคสนามต่อไป

3. ทดลองแบบภาคสนาม (Field of Testing) นำชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองแบบกลุ่มเล็ก มาทดลองกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ยังไม่เคยเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มาก่อน จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษากลุ่มเก่งจำนวน 5 คน กลุ่มปานกลางจำนวน 8 คน และกลุ่มอ่อนจำนวน 7 คน นำผลการเรียนที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อปรับปรุงแก้ไขเอกสารใช้งานจริงต่อไป

3.3 ประเมินคุณภาพของชุดการสอน

หลังจากการทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นของชุดการสอนเรียบร้อยแล้ว จึงนำชุดการสอนที่ผ่านการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข จากการทดสอบประสิทธิภาพดังกล่าว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นในข้างต้นเพื่อให้สามารถนำชุดการสอนที่ผ่านการทดลองและตรวจสอบคุณภาพสามารถเผยแพร่และใช้งานจริงได้ต่อไป

3.4 ทดสอบประสิทธิภาพการสอนจริง

ผู้วิจัยนำชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพเบื้องต้นมาแล้ว ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และนำมาทดลองสอนจริงกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 14 คน ไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อน โดยมีระยะเวลาของการศึกษา จำนวน 18 สัปดาห์หรือ 1 ภาคการศึกษา โดยผู้สอนศึกษาวิธีการใช้ชุดการสอน ศึกษาแผนบริหารการสอนประจำวิชาอย่างละเอียด และหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80

3.5 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

หลังจากที่ได้มีการทดสอบหาประสิทธิภาพการสอนจริง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 14

คน จึงได้มีการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนในวิชาดังกล่าว ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบไปด้วย การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ

4.2 สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบไปด้วย ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ค่าความยากและอำนาจจำแนก

4.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน ประกอบไปด้วย สถิติใช้ในการหาประสิทธิภาพของการสอนคือ E_1/E_2 สถิติใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย t-test dependent และสถิติหาค่าดัชนีประสิทธิผล

สรุปผลการวิจัย

1. พัฒนาชุดการสอนตรงตามหลักสูตรรายวิชาจำนวน 18 ชุดประกอบไปด้วย (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (2) หลักการพัฒนาโปรแกรม (3) ขั้นตอนวิธี ผังโครงสร้าง ผังงาน (4) พื้นฐานภาษาซี (5) ชนิดข้อมูลตัวแปรและค่าคงที่ (6) การรับและแสดงผลข้อมูล (7) นิพจน์และตัวดำเนินการ (8) การกำหนดเงื่อนไข if-else (9) การกำหนดเงื่อนไข if-else ซ้อนกันและ switch (10) การวนซ้ำด้วย while (11) การวนซ้ำด้วย do while (12) การวนซ้ำด้วย for (13) ข้อมูลอาร์เรย์ (14) การจัดการข้อความ (15) พอยเตอร์ (16) ไลบรารีฟังก์ชัน (17) ฟังก์ชันสร้างโดยผู้ใช้ และ (18) การจัดการแฟ้มข้อมูล แต่ละชุดใช้เวลาในการสอนจำนวน 5 ชั่วโมง ประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.85/81.25

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนโดยการทดสอบค่าที (t-test dependent) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนมีค่าระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. อภิปรายประสิทธิภาพของชุดการสอน จากผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มีประสิทธิภาพโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.85/81.25 หมายถึงชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ โดยที่มีค่าของคะแนนสอบระหว่างเรียนสูงกว่าค่าคะแนนสอบหลังเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวัฒน์

แสนคำ. (2551). และสุภาภรณ์ น้อยทรงค์. (2552). ที่มีค่าคะแนนระหว่างเรียน สูงกว่าค่าคะแนนสอบหลังเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการทำแบบฝึกหัดและใบงานเป็นการทบทวนความรู้ของผู้เรียนที่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง และได้ปฏิบัติทันทีหลังจากการได้รับความรู้ เป็นผลให้มีคะแนนระหว่างเรียนมากกว่าการทดสอบหลังเรียน

2. อภิปรายผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนรายวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง รหัส 30901-1001 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. อภิปรายผลความพึงพอใจของนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนมีค่าระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนวิชานี้ จากการมอบหมายแบบฝึกหัด และใบงาน ผู้เรียนมีเวลามากพอที่จะคิดวิเคราะห์จากโจทย์ การเขียนโปรแกรม และจากกรณีศึกษา นอกเหนือจากนี้ การที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนจากแบบฝึกหัดและใบงาน ทำให้เกิดความมั่นใจในความรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลกานต์ ชาลีเครือ. (2550). ไบหยก เมธนาวัน. (2546). สิริพันธ์ วิเชียรรัตน์. (2549). และสุภาภรณ์ น้อยทรงค์. (2552). ได้สร้างและใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีคะแนนระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1. ผู้สอนมีเอกสารประกอบการสอน มีแนวทางการสอน การเตรียมการสอน และสามารถวางแผนการสอนได้ตามเวลาที่กำหนด
- 1.2. ผู้เรียนสามารถนำแนวคิดในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชิงโครงสร้าง ไปใช้ในการเรียนในรายวิชาอื่นต่อไปได้ เป็นแนวคิดพื้นฐานให้ผู้เรียนต่อยอดได้
- 1.3. มีต้นแบบของเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถเผยแพร่ไปยังวิทยาลัยอื่น ๆ ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ
- 1.4. งานวิชาการ วิทยาลัยเทคนิคพังงา มีแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอน ลดเวลาในการติดตามแผนการสอนของงานวิชาการ และตอบสนองต่อตัวชี้วัดของงานประกันคุณภาพ รวมทั้งมีรายงานผลการใช้ที่บ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียน และควมมีคุณภาพของสื่อประกอบการสอน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1. พัฒนาเนื้อหาไปยังระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning)
- 2.2. เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองใช้ชุดการสอนฉบับนี้ ควรได้มีทดลองการสอนแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- จารุวัฒน์ แสนคำ. (2551). การใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระพระพุทธศาสนา เรื่องหลวงปู่บ้านโพธิ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. มหาสารคาม : โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม.
- ชลกานต์ ชาลีเครือ. (2550). การสร้างและใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน ไปกลาง ศ 31201 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ชัยภูมิ : โรงเรียนละหานเจริญวิทยา.
- ไพบยก เมธนาวิน. (2546). รายงานการใช้เอกสารประกอบการสอน วิชา การบัญชีต้นทุน 2 (3201-2102). นครราชสีมา : วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา.
- พรสุดา บัตรพันธะ. (2561). สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานคุณภาพด้านไอที กรณีศึกษาเกี่ยวกับองค์กรให้บริการออกแบบระบบด้านไอทีแห่งหนึ่งในประเทศไทย. (สารนิพนธ์สาขาทุนมนุษย์ และการจัดการองค์กร), การจัดการมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล, หน้าที่คัดย่อ
- สิริพันธ์ วิเชียรรัตน์. (2549). รายงานการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาระบบบัญชี (3201-2010). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม.
- สุภาภรณ์ น้อยทรงค์. (2552). การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ หลักสูตรลูกเสือโท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. Mukdahan : โรงเรียนบ้านบาก

ผู้เขียน

นายวุฒิวงศ์ เอียดศรีชาย

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันการศึกษา/หน่วยงาน วิทยาลัยเทคนิคพังงา

ที่อยู่ 326 ถ.เพชรเกษม ต.ท้ายช้าง อ.เมือง จ.พังงา 82000

e-mail: wutkmutt@gmail.com

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา

สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา

Student's opinions on the teaching and learning of the associate program in
management : Phang Nga Community College.

เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์¹ สุนิสา ประทีป ณ ถาลง²

Saowakhon Srisukhontharat¹ Sunisa Pratheep NA Thalang²

Received : 7 April 2024 , Revised : 19 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 วิทยาลัยชุมชนพังงา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง ศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มากที่สุด รองลงมา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า

1. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมเป็นรายด้านแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านผู้สอน มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านเจตคติต่อหลักสูตร ตามลำดับ

2. นักศึกษามีข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ ด้านหลักสูตร พบว่า ควรเพิ่มเนื้อหา และรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติให้เพิ่มมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการพัฒนาอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์ และการตลาดดิจิทัล เป็นต้น ด้านผู้สอน พบว่า ต้องการให้ผู้สอนใช้สื่อและเทคนิคการสอนใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา เพื่อจูงใจผู้เรียน ด้านเจตคติต่อหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีภาพลักษณ์ที่ดี มีกิจกรรมการสร้างจิตสำนึก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ต้องการให้การจัดการเรียนการสอนควรเป็นไปตามหลักสูตรหรือแผนการสอนที่วางไว้ ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ควรจัดห้องเรียน

คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อผู้เรียนและสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่ ด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า ต้องการให้ มีการวัดผลและประเมินผลอย่างยุติธรรม แจ่มใสและเป็นระยะๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรม

คำสำคัญ : ความคิดเห็นของนักศึกษา, การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ, วิทยาลัยชุมชนพังงา

Abstract

A study of student's opinions on the evaluation of associate program in management (curriculum revised in 2019) at Phang Nga Community. The objective is to study students' opinions on the teaching and learning context and environment. This paper is a survey evaluation (Survey Research) to study student opinions on the conditions of teaching and learning to find guidelines for improving and developing an associate degree program. Respondents, Most of them are female students. The majority were 3rd year students, followed by 1st year students and 2nd year students. The results of the study found that:

1. Students have a high level of opinion on the overall teaching and learning context and environment. And when considering the overall aspect by aspect Students had the highest opinions about the teaching and learning conditions regarding teachers, followed by the curriculum and teaching and learning management. Environmental aspects of teaching and learning Measurement and evaluation Attitude towards the curriculum, respectively.

2. Students gave suggestions for improving and developing the curriculum as follows: In terms of the curriculum, it was found that content and details regarding teaching and learning that emphasize practice should be increased. There are extra-curriculum activities for developing entrepreneurial careers such as languages, computers, and digital marketing, etc. As for teachers, Instructors should use new media and teaching techniques in accordance with the course content. To motivate students. In terms of attitude towards the curriculum, it was found that the curriculum has a good image. There are awareness-raising activities. and modifying individual behavior In terms of teaching and learning, it was found that teaching and

learning should be in accordance with the curriculum or teaching plans. In terms of environment, it was found that classrooms should be arranged Sufficient computers for students and internet signal covering the area. Regarding measurement and evaluation, it was found that they wanted to have fair measurement and evaluation. Report scores periodically to create incentives for students to participate in activities.

Keyword: Student's opinions, Evaluation curriculum, Associate Program in Management, Phang Nga Community College

บทนำ

หลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนเป็นหลักสูตรที่สร้างโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและจบการศึกษาระดับดังกล่าวมานานแล้ว หรือผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆและต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ เพื่อพัฒนาคุณวุฒิการศึกษา รวมทั้งพัฒนาศักยภาพระดับบุคคล เพิ่มคุณค่าชีวิตและอาชีพ พัฒนาความรู้ใหม่ มีเป้าหมายในการนำความรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในการทำงาน

วิทยาลัยชุมชนพังงาเป็นหน่วยงานทางวิชาการที่มีความมุ่งมั่นในการรับใช้และให้บริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน และให้บริการด้านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนดำเนินการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพตามภารกิจที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ และเพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ในจัดการศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนพังงาได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ซึ่งวิทยาลัยชุมชนมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผลิตไปสู่ตลาดแรงงานมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และเพียบพร้อมด้วยสติปัญญา เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีวิจารณ์ญาณ มีจิตใจที่เสียสละ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ นำมาใช้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 4 ปี แล้ว ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ควรจะมีการเตรียมการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 5 ปี ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะประเมินหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน และตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาที่ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการ จึงมีความ

จำเป็นที่ต้องศึกษา ประเมินเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมเนื้อหา ตัวแปร และประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มุ่งศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนโดยการประเมินทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านเจตคติต่อหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. **ขอบเขตด้านตัวแปร** การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

2.1 ลักษณะทั่วไปของนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา และเพศ

2.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านเจตคติต่อหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

3. **ขอบเขตด้านประชากร** สำหรับประชากรใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำแนกเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 ชั้นปีละ จำนวน 30 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน รวมจำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับเป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ถามเกี่ยวกับปีการศึกษา และเพศ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา ทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านเจตคติต่อหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ (rating scale) ซึ่งจะทำการวัดระดับความคิดเห็นที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 6 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยมีความหมายของตามระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาหรือประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 100 ฉบับ และได้รับกลับคืน จำนวน 65 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 65

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาความถี่และร้อยละ เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายระดับความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ความคิดเห็นมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ความคิดเห็นปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ความคิดเห็นน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ ด้วยการวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติในการคำนวณค่าทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งใช้ค่าสถิติ ดังนี้ ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการประเมินหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 เป็นการวิจัยประเมินเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านเจตคติต่อหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 (n=65)

บริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านหลักสูตร	4.23	.58	มาก
ด้านผู้สอน	4.42	.52	มาก
ด้านเจตคติต่อหลักสูตร	4.03	.50	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.15	.53	มาก
ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน	4.14	.74	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.05	.59	มาก
รวม	4.17	.46	มาก

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยรวมเป็นรายด้าน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอน มากเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเจตคติต่อหลักสูตร ตามลำดับ สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านผู้สอน รายประเด็น นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประเด็น ผู้สอนมีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่สอน มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้สอนมีบุคลิกลักษณะตรงตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัย เช่น การแต่งกาย และ/หรือเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น และผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ตามลำดับ

ด้านหลักสูตร รายประเด็น นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประเด็นหลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ มากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรมีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และหลักสูตรตรงตามความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน รายประเด็น การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน และรายประเด็น การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษาแก้ปัญหาเป็นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ และรายประเด็น อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ทันสมัย และสามารถใช้งานได้จริง ตามลำดับ

ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน รายประเด็น นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประเด็น ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มากที่สุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัย และสื่อและอุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสม ทันสมัย และสามารถใช้งานได้ ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล รายประเด็น นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประเด็นผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนรับทราบเกณฑ์การประเมินผล และมีการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน มากที่สุด รองลงมาคือ มีความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล และ มีการประเมินผลภายหลังการเรียน ตามลำดับ

ด้านเจตคติต่อหลักสูตร รายประเด็น นักศึกษามีแนวทางการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษามีความมั่นใจว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาจะสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ได้ และ หลักสูตรฝึกให้นักศึกษาเป็นคนดี เสียสละและอดทน และ นักศึกษามีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา โดยใช้วุฒิการศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ ตามลำดับ

2. นักศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนี้ ด้านหลักสูตร พบว่า **ด้านหลักสูตร** ควรเพิ่มเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติให้เพิ่มมากขึ้น รองลงมา คือ ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการพัฒนาอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์ และการตลาดดิจิทัล เป็นต้น **ด้านผู้สอน** พบว่า นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้สื่อและเทคนิคการสอนใหม่ๆ เพื่อจูงใจผู้เรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และผู้สอนต้องคำนึงถึงนักศึกษาเป็นสำคัญไม่ยึดและทำตามใจผู้สอน **ด้านเจตคติต่อหลักสูตร** พบว่า นักศึกษามีความเห็น ว่า หลักสูตรมีภาพลักษณ์ที่ดี รองลงมา คือ หลักสูตรมีกิจกรรมการสร้างจิตสำนึก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแต่ละบุคคล **ด้านการจัดการเรียนการสอน** พบว่า นักศึกษาต้องการให้ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นไปตามหลักสูตรหรือแผนการสอนที่วางไว้ คือ เอกสารประกอบการเรียน ควรให้นักศึกษาตั้งแต่เปิดภาคเรียน เพื่อให้นักศึกษาจะได้อ่านควบคู่การเรียนการสอน ในชั้นเรียน **ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน** พบว่า นักศึกษาเห็นควรว่าควรจัดห้องเรียนให้เพียงพอต่อผู้เรียน รองลงมา คือ ควรจัดหา เครื่องคอมพิวเตอร์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุมทุกห้องเรียน **ด้านการวัดผลและประเมินผล** พบว่า นักศึกษาต้องการให้ มีการวัดผลและประเมินผลอย่างยุติธรรม รองลงมา คือ ผู้สอนควรแจ้งคะแนนเป็นระยะๆ เพื่อสร้างแรงผลักดันให้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังงา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ **ด้านผู้สอน** พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนในระดับมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ พิทยา ผ่อนกลาง และบัลลังก์ จงวัฒนา นุกูล (2561) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ในระดับมาก ประเด็นผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ วรญา ทองอุ่น และจันจิรา ภรณ์ ปานยินดี (2560) เรื่องความพึงพอใจต่อหลักสูตรการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ระดับมากที่สุด **ด้านหลักสูตร** นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับมากเช่นเดียวกับการศึกษาของศิริพร น้อยวงศ์ และคณะ (2561) พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก สอดคล้องกับพิทยา ผ่อนกลาง (2561) พบว่าผลการประเมินด้านโครงสร้างและเนื้อหารายวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด และ วรญา ทองอุ่นและจันจิราภรณ์ ปานยินดี (2560) พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด **ด้านการจัดการเรียนการสอน** นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้นักศึกษาแก้ปัญหาเป็นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับการศึกษา ของ วราภรณ์ เลิศขามป้อม (2566) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ในระดับมาก และมีประเด็นที่สอดคล้องกันคือ การใช้สื่อ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 และการส่งเสริมให้นักศึกษาประยุกต์แนวคิดศาสตร์ทางวิชาชีพหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ **ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน** นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นต่อประเด็นห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเป็นลำดับแรก ถัดไปคือ สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัย รวมทั้งมีสื่อและอุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสม ทันสมัย ซึ่งผลการศึกษاتตรงกับ วราภรณ์ เลิศขามป้อม (2566) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น ความสะอาด แสง อากาศ ถ่ายเท ในระดับมาก และมีหนังสือตำรา มีความเพียงพอและมีคุณภาพ ทันสมัย ส่งเสริมการเรียนรู้ **ด้านการวัดและประเมินผล** นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า ผู้สอนควรแจ้งให้ผู้เรียนรับทราบเกณฑ์การประเมินผล และมีการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ (2563) พบว่า การส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การระบุเงื่อนไขที่สำคัญของรายวิชา การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ วิธีเรียนรู้ การกำหนดวิธีประเมินผลการเรียนรู้และการให้ข้อมูลป้อนกลับ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อ การเรียนการสอน **ด้านเจตคติต่อหลักสูตร** นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านเจตคติต่อหลักสูตร ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า นักศึกษามีแนวทางการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา เป็นลำดับแรก และหลักสูตรฝึกให้นักศึกษาเป็นคนดี เสียสละและอดทน และนักศึกษามีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา เป็นดั่งเช่นการศึกษาของ วรุณี พันธามา และจิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร (2565) พบว่า นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถที่ได้รับจากการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับการที่

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ ศึกษาสภาพการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา และควรศึกษาบรรยากาศที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ:บริษัท สุวีริยาสาส์นจำกัด.

พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. (2563). การพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Multiple-Task Mastery Checklist เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. Journal of Early Childhood Education Management ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563.

พิทยา ผ่อนกลาง. (2561). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2559. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 5 ประจำปี 2561 (5th NMCCON 2018) “วิจัยและพัฒนาสู่การขับเคลื่อนสังคมอย่างยั่งยืน” วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.

วรวิทย์ พันธภา และจิระเสกข์ ตริเมธสุนทร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ กับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการเซาธ์อีสตบางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2022) มกราคม - มิถุนายน 2565.

วรญา ทองอ่อน และจันจิราภรณ์ ปานยิณี. (2560). ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2560).

วรารณณ์ เลิศขามป้อม. (2566). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 5(1) : มกราคม - เมษายน 2566.

ศิริพร น้อยวงศ์ และคณะ. (2561). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2561.

ผู้เขียน

นางสาวเสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์¹ (ผู้ประสานงานหลัก)

สาขาวิชาการจัดการ สถาบันการศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงา สถาบันวิทยาลัยชุมชน
ที่อยู่ 69 หมู่ 6 ถนนเพชรเกษม (พังงา-ทับปุด) ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
e-mail: pat.kanya@gmail.com

นางสาวสุนิสา ประทีป ณ ถลาง²

สาขาวิชาการจัดการ สถาบันการศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงา สถาบันวิทยาลัยชุมชน
ที่อยู่ 69 หมู่ 6 ถนนเพชรเกษม (พังงา-ทับปุด) ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
e-mail: kob_sunisa@hotmail.com

การพัฒนา สครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวด้วยขมิ้นชันถ้าทองกลาง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

Development of skin scrubs and skin lotion with turmeric, Tham Thong Lang, Thap Put

District, Phang Nga Province

ชุตาภรณ์ ทองจุน

Chudabhorn Thongjun

Received : 10 April 2024 , Revised : 25 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาสครับขัดผิวและโลชั่นทาผิวด้วยขมิ้นชัน ถ้าทองกลาง ตำบลทับปุด จังหวัดพังงา เป็นวิจัยปฏิบัติการชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการแปรรูปขมิ้นชันบ้านถ้าทองกลางและเพื่อพัฒนาการผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน ของนักเรียนที่อบรม 30 คน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และประชุมกลุ่ม (Focus group) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเชิงทฤษฎี

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการแปรรูปขมิ้นชันบ้านถ้าทองกลาง มีการนำเอาขมิ้นสด แปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นขมิ้นชันผง เครื่องแกง เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งตลาดวางขาย และตลาดออนไลน์ และพบว่า กลุ่มแปรรูปขมิ้นชัน มีความพร้อมในการพัฒนาผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน และพร้อมรับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต และบรรจุภัณฑ์โดยชุมชน วิทยาลัยชุมชนพังงา จึงจัดอบรมแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้นชัน ให้กับกลุ่มคนในชุมชน นักเรียน หลังอบรมสามารถผลิตสครับผสมขมิ้นชันขัดผิว และโลชั่นขมิ้นชันทาผิวตามต้องการ เป็นผลผลิตที่มีการนำไปขาย และนำไปขายอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ขมิ้นชัน, บ้านถ้าทองกลาง, สครับขัดผิว, โลชั่นทาผิว

Abstract

The development of skin scrub and body lotion with turmeric, Tham Thong Lang, Thap Put Subdistrict, Phang Nga Province, is a community action research project. The objective is to study the turmeric processing conditions at Ban Tham Thonglang and to develop the production of skin scrubs. and skin lotion from turmeric Qualitative data were collected through participant observation. Interviews and group meetings (Focus group) brought the data for content and theoretical analysis. The results of the research found that the turmeric processing conditions at Ban Tham Thonglang Fresh turmeric is introduced. Process products It's turmeric powder, curry paste, and a community product. It is in demand in both the retail market and the online market, and it was found that the turmeric processing group Ready to develop and produce skin scrubs. and skin lotion from turmeric and are ready to receive training to develop production potential Phang Nga Community College Therefore, we organized training on processing products from turmeric. For groups of people in the community, students after the training can produce scrubs mixed with turmeric to exfoliate the skin. and turmeric lotion applied to the skin as desired. It is a product that is sold. and continue to sell.

Keyword : Turmeric, Ban Tham Thong Lang, Skin scrub, Skin lotion

บทนำ

ขมิ้นชัน ตำบลถ้ำทองหลาง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา เป็นขมิ้นที่มีคุณภาพ ปลุกในพื้นที่ราบเชิงเขา ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุสูง พื้นดินที่มีสีแดงเข้ม สีของขมิ้นจึงเป็นสีเหลืองเข้ม ที่มีสารเคอร์คิวมินสูงมากกว่าที่ปลุกในพื้นที่อื่นๆ ถึง 5 เท่า และปลอดภัยสารเคมี จึงเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ที่จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขมิ้นเป็นสมุนไพรไทยที่มีสรรพคุณ ช่วยในระบบการย่อยอาหาร รักษาแผลในกระเพาะ กรดไหลย้อน ท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม ลดอาการจุกเสียด แน่นท้อง ผลสำรวจก็พบว่าสีของขมิ้นที่นี้สีเหลืองเข้มที่มีสารเคอร์คิวมินสูงกว่าพื้นที่อื่น ทำให้ขมิ้นสดที่นี้ขายดี เป็นสินค้าสำคัญของชุมชน และยังเป็น เป็นสินค้าโอท็อประดับ 5 ดาว มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดตรัง และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้สำรวจพบว่า ขมิ้นที่ปลุกในพื้นที่ตำบลถ้ำทองหลาง มีสีเหลืองเข้มของสารเคอร์คิวมิน มากกว่าขมิ้นที่ปลุกในแหล่งอื่น ถึง 5 เท่าตัว ซึ่งสาร “เคอร์คิวมิน” มีสรรพคุณ ด้านสาธารณสุขมากมาย ช่วยต่อต้านไวรัสบางชนิด เช่น ไวรัสเอดส์ มะเร็ง โรคเรื้อน ป้องกันการแข็งตัวของเม็ดเลือด ใช้รักษาแผลพุพอง ผื่นคัน ท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม ฯลฯ (AMARC.2024)

บ้านถ้ำทองหลาง เป็นหมู่บ้านที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่ทั้งตำบลอยู่บริเวณเทือกเขานางหงส์ ที่ราบเชิงเขา มีสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศที่เหมาะสมในการทำเกษตร ปลุกพืช โดยเฉพาะการปลุกขมิ้น ซึ่งพื้นที่ตำบลถ้ำทองหลางเป็นพื้นที่ที่ปลุกขมิ้นจนเป็นที่ยอมรับว่ามีคุณสมบัติที่ดีที่สุดในประเทศไทย เพราะดินในพื้นที่ตำบลถ้ำทองหลางมีแร่ธาตุที่สำคัญ และหินปูน ชาวบ้านในตำบลถ้ำทองหลาง เริ่มต้นปลุกขมิ้นเป็นพืชเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2514 โดย คุณหีบ เพิ่มทรัพย์ เป็นคนแรกที่นำขมิ้นมาทดลองปลุกในหมู่บ้าน ปรากฏว่าต้นขมิ้นเจริญเติบโตดี ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เพราะปลุกในเนื้อดินสีแดง ทำให้หัวขมิ้นมีสีเหลืองเข้ม มีสีสวยมากกว่าปกติ จึงเป็นที่นิยมของตลาดในวงกว้าง และมีขยายพื้นที่ปลุกขมิ้นไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีสภาพดินสีแดงเช่นเดียวกัน ขมิ้นมีความความปลอดภัยไร้สารเคมี เนื่องจากขั้นตอนการปลุกเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดกันจากรุ่นสู่รุ่นจุดเด่นขมิ้นของกลุ่ม มาจากดินที่มีคุณภาพดี ผสมกับภูมิปัญญาการปลุกที่ถ่ายทอดกันมา อีกทั้งเป็นขมิ้นที่ปลอดภัยสารพิษ ดินที่ปลุกในท้องถิ่น สามารถตรวจสอบได้ว่า ไม่มีสารเคมีเจือปน ได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์การอาหารและยา (อย.) โดยในปัจจุบันได้รับการยกย่องว่าเป็นขมิ้นที่ดีที่สุดของพังงา และระดับหัวแถวของประเทศ และแร่ธาตุของดินที่สำคัญคือ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K)

สครับ (scrub) หมายถึง การขัด หรือ การถู เพื่อทำความสะอาดผิว การสครับผิวจะช่วยให้การขจัดสิ่งสกปรก ที่อุดตันตามรูขุมขน รวมทั้งเซลล์ผิวเก่าที่เสื่อมสภาพ ที่เกาะอยู่บนบริเวณผิวหนังชั้นนอก ให้สามารถหลุดออกได้เร็วขึ้น (เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์. 2563) จึงทำให้ผิวดูกระจ่างใสขึ้น และกลับมาเนียน

นุ่่มอีกครั้ง โลชั่น (Lotion) โลชั่นเป็นครีมบำรุงผิวชนิดหนึ่ง โดยโลชั่นนั้นจะเหมาะกับผิวที่มีขนดกหรือผิวแห้งที่เป็นผื่นอักเสบ เนื่องจากโลชั่นจะมีเนื้อที่บางเบาเคลือบได้ง่าย ในขณะที่เดียวกันก็มีความเข้มข้นค่อนข้างน้อย เลือกใช้โลชั่นอย่างไรให้เหมาะสมกับสภาพผิวของแต่ละบุคคล โลชั่นทาผิวจึงเป็นสกินแคร์ที่จำเป็นต่อการบำรุงผิวหน้าและผิวกาย เนื่องจากทุกสภาพผิวล้วนต้องการการบำรุงและเติมเต็มความชุ่มชื้น เพื่อให้ปราการผิวมีความแข็งแรง และปกป้องชั้นผิวหนังแท้จากมลภาวะได้ดี ซึ่งปราการผิวของเรานั้นจะเสื่อมสภาพลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น รวมถึงปัจจัยภายนอกอย่างแสงแดด อากาศ มลภาวะ ฝุ่นละอองที่เราต้องเผชิญในชีวิตประจำวันนั้น เป็นสาเหตุที่ทำให้ผิวหนังถูกทำลาย ส่งผลให้เกิดปัญหาผิวตามมาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ผิวแห้ง ผิวลอก เป็นขุย ผิวแดง ผิวหมองคล้ำ ริวรอย ตลอดจนอาการระคายผิว ซึ่งการสครับขัดผิว และการทาโลชั่นทาผิวเป็นประจำจะช่วยบำรุงผิวให้ชุ่มชื้น เนียนนุ่ม ปรับสีผิวให้สม่ำเสมอ และปกป้องผิวที่ระคายให้สบายขึ้นได้ด้วย

ด้วยเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากจากขมิ้นชันตำบลลำทองหลวง กับครู และเด็กนักเรียน โรงเรียนบ้านลำทองหลวง สังกัดเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดพังงา ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่ตำบลลำทองหลวง และเป็นโรงเรียนประจำตำบล ที่จะสามารถนำความรู้การวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ต่อการผลิตผลิตภัณฑ์จากขมิ้น เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เด็กนักเรียน ครอบครัว และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการแปรรูปขมิ้นชันบ้านลำทองหลวง
2. เพื่อพัฒนาการผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน

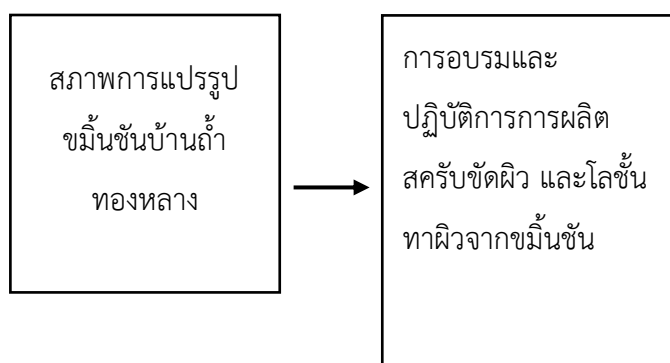
ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต ติดตามเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์พูดคุย การประชุมระดมความเห็น (Focus group discussion) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเชิงทฤษฎี

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Selective) บ้านลำทองหลวง ซึ่งมีลักษณะพิเศษ เพราะเป็นหมู่บ้านที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่ทั้งตำบลอยู่บริเวณเทือกเขานางหงส์ ที่ราบเชิงเขา มีสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศที่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร ปลูกพืช โดยเฉพาะการปลูกขมิ้น ที่ยอมรับว่ามีคุณสมบัติที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง เพราะดินในพื้นที่ตำบลลำทองหลวงขมิ้นมีสี

เหลืองเข้ม มีสีสวยมากกว่าปกติ จึงเป็นที่นิยมของตลาดในวงกว้าง จากชุมชนพื้นที่ โดยมีประชาชน และนักเรียนโรงเรียนบ้านถ้ำทองกลางเข้าอบรม จำนวน 30 คน

ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาสภาพการแปรรูปขมิ้น ปรากฏการณ์การเข้าร่วมอบรม และการผลิตหลังการอบรม เป็นวิจัยเชิงคุณภาพจากปรากฏการณ์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ในการศึกษาโครงสร้างและบทบาท การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกันในแต่ละส่วนและบทบาทแต่ละคนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ในการผลิตแปรรูปขมิ้นในชุมชน ดังแสดงในภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เน้นเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บข้อมูลหลัก เน้นหลักการสังเกตเชิงลิกรอบทิศทาง และเทคนิคการสนทนาในสถานที่จริง เพื่อให้บรรยากาศการสนทนาเป็นธรรมชาติ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะมีอิสระพูดคุยนทนาเกี่ยวกับประเด็นศึกษาและความเห็นต่าง ๆ

เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตตามหลักและแนวคิดเชิงทฤษฎี และสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลและกลุ่มคนที่เข้าร่วมอบรมและที่สนใจติดตามการอบรม การผลิตแปรรูปขมิ้น สังเกตบรรยากาศการอบรม การผลิต การขาย สนทนาพูดคุยกับผู้ผลิต ผู้ขายและผู้ซื้อ ในสถานที่จริง และแบบสรุปจากการประชุมสัมมนาวิเคราะห์ การเก็บข้อมูลในพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บข้อมูลต่างเวลาทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ 3 ครั้ง และสืบค้นข้อมูลจากแหล่งวิชาการอื่น ๆ มาเทียบเคียงกัน ใช้แบบการสังเกตปรากฏการณ์ การสัมภาษณ์รายบุคคลและสัมภาษณ์กลุ่ม การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group Discussion) เพื่อตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง ให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเป็นจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้วิธีการที่หลากหลายวิธีในขณะที่อยู่ในพื้นที่ภาคสนาม เน้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงแต่ละขั้นตอน ที่มีผลต่อเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์ต่อกัน และผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงทฤษฎีมาเป็นแนวทางหลัก เน้นทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่กระบวนการวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมในรูปแบบ Focus group Discussion ระหว่างนักวิจัย และผู้ให้ข้อมูลหลัก

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการแปรรูปหมื่นชันบ้านถ้ำทองกลาง ซึ่งที่ผ่านมาจะการขายหมื่นชันสด แปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นหมื่นชันผง เครื่องแกง และเป็นส่วนผสมของสบู่หมื่นชันผสมน้ำผึ้ง วิทยาลัยชุมชนพังงา ในสังกัดสถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้รับงบประมาณจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สปอว.) ด้านงบประมาณ ผ่านเครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน โดยมีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นแม่ข่าย ด้วยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ประจำปีการศึกษา 2566 เห็นว่าควรมีการพัฒนาต่อยอดการผลิตภัณฑการแปรรูปหมื่นชัน ในตำบลถ้ำทองกลางเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าที่สูงขึ้น หลากหลายขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้นักเรียน ครอบครัว และชุมชนได้ในโอกาสต่อไป ซึ่งได้จัดอบรมกิจกรรมการแปรรูปหมื่นชัน เป็นสคริปผสมหมื่นชันขัดผิว และโลชั่นหมื่นชันทาผิว เพื่อบำรุงผิว

การอบรมพัฒนาการผลิต สคริปขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากหมื่นชัน ก่อนการอบรมนักเรียนให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์สคริปผสมหมื่นชันขัดผิว และโลชั่นหมื่นชันทาผิว เพื่อบำรุงผิวมากพอสมควร เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนผู้หญิง เพราะตรงกับความต้องการ และผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในท้องตลาดมักจะมีราคาค่อนข้างสูงเกินกำลังของเด็กนักเรียนที่จะสามารถซื้อหามาใช้ได้ วิทยาลัยชุมชนพังงาจึงเล็งเห็นถึงการจัดอบรมแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหมื่นชัน ขณะที่มีการฝึกอบรมนักเรียนก็มีความเข้าใจความรู้ถึงคุณสมบัติและประโยชน์ของหมื่นชันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน และนักเรียนก็คุ้นชินกับหมื่นชันพอสมควร หลังอบรมนักเรียนก็มีความพึงพอใจในสคริปผสมหมื่นชันขัดผิว และโลชั่นหมื่นชันทาผิวมาก เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เด็กนักเรียนทำขึ้นด้วยตนเองมีความภาคภูมิใจ ได้เรียนรู้กระบวนการวิธีการปฏิบัติในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหมื่นชัน ที่เป็นพืชเศรษฐกิจภายในชุมชนได้ให้ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ มีมูลค่าที่มากขึ้น และมีความคิดที่จะนำไปต่อยอดในการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ชุมชนได้ต่อไป โครงการพัฒนาคุณภาพพัฒนาท้องถิ่นอบรมการทำสคริปขัดผิวหมื่นชัน และโลชั่นทาผิวผสมหมื่นชัน ณ โรงเรียนบ้านถ้ำทองกลาง ต.ถ้ำทองกลาง อ.ทับปุด จ.พังงา

วันแรกของการอบรม เน้นการบรรยายแนะนำ และเตรียมการปฏิบัติการ จากการใช้มัน สรรพคุณของขมิ้นชัน พร้อมแนะนำส่วนประกอบของวัตถุดิบ ในการทำสครับขัดผิวจากขมิ้นชัน และโลชั่นทาผิวผสมขมิ้นชัน

วันที่สองของการอบรม เน้นการปฏิบัติการ การทำโลชั่นทาผิวผสมขมิ้นชัน เริ่มด้วยการสาธิตการทำโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน พร้อมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงในการผสมส่วนประกอบของโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน เทคนิควิธีการที่เหมาะสม และถูกต้อง ข้อควรระวัง และขั้นตอนวิธีการบรรจุโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชันลงบรรจุภัณฑ์ จนผู้เข้าอบรมมีความรู้ มีความเข้าใจ และสามารถผลิตตามกระบวนการผลิตได้ ดังแสดงในภาพ แสดงกระบวนการอบรมและผลผลิตจากการพัฒนา

ภาพแสดงกระบวนการอบรมและ ผลผลิตจากการพัฒนา

การอบรมพัฒนา ทำให้เกิดแรงจูงใจในการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน เกิดการเคลื่อนไหวในการจัดกลุ่มการผลิตส่งตลาด และเปิดตลาดผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากชุมชน เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น

การจัดการความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้นชัน ถ้าทองหลาง รวบรวมข้อมูลจัดการความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้นชันถ้าทองหลาง จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์

1.1 สครับขัดผิวจากขมิ้นชัน

1.2 โลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน

2. กระบวนการจัดการความรู้

2.1 การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge creation) พบว่าผู้เข้ารับการอบรมและเด็กนักเรียนมีองค์ความรู้เรื่องขมิ้น สร้างองค์ความรู้จากการดู จดจำ จดบันทึก และฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 100 (30 คน)

2.2 การจัดเก็บความรู้ (Knowledge storage) พบว่า ผู้เข้าอบรมและนักเรียนที่มีองค์ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้น บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 50 (15 คน) และไม่บันทึกไว้แต่อาศัยความชำนาญ ร้อยละ 16.67 (5 คน)

2.3 การแบ่งปันความรู้ (Knowledge sharing) พบว่า ผู้เข้าอบรมและนักเรียนมีองค์ความรู้การแปรรูปขมิ้นถ้าทอกลาง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ครอบครัว ต้องการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนผู้สนใจร้อยละ 6.67 (2 คน)

2.4 การประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge application) พบว่าผู้เข้ารับการอบรม และนักเรียนมีองค์ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขมิ้นที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นสูตรต่างๆ ของท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะกับสภาพผิวของแต่ละบุคคล ร้อยละ 3.33 (1 คน)

สรุปการวิจัยโดยรวมพบว่าชุมชนบ้านถ้ำทอกลาง เป็นชุมชนที่มีทรัพยากร ทั้งสภาพดิน แร่ธาตุในดิน สภาพอากาศ ความชื้น เหมาะสำหรับการปลูกขมิ้นคุณภาพ และมีผลผลิตจำนวนมากพอในการจัดการแปรรูปเชิงเศรษฐกิจ การแปรรูปขมิ้นเบื้องต้น เพื่อใช้ในการปรุงอาหาร เครื่องดื่ม และยา ได้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องแล้ว ผู้วิจัยและพัฒนาได้ร่วมอบรมเพิ่มเติมต่อยอดการแปรรูปขมิ้น เพื่อพัฒนาการผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน เป็นที่น่าสนใจ เมื่อการอบรมเสร็จสิ้น มีการเคลื่อนไหวผลผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การแปรรูป ต่อยอดพัฒนาขมิ้น ด้วยการผลิตสครับขัดผิว และโลชั่นทาผิวจากขมิ้นชัน เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ที่ต้องการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ออกจากชุมชน ที่มีต้นทุนจากทรัพยากรท้องถิ่น ต้นทุนภูมิปัญญา มาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ทันสมัย “ขมิ้นมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ ได้หลายชนิด ประกอบด้วย ยาสมุนไพร อาหารเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง เช่น ครีมบำรุงผิว สบู่ และสินค้าสุขภาพอื่น ๆ ได้มากมาย ซึ่งโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี โครงการพัฒนามลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ปี 2558 โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นได้

มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปขมิ้นแห้งและขมิ้นผง ซึ่งเป็นการแปรรูปเพื่อยืดอายุการเก็บรักษาขมิ้นชันจากขมิ้นชันสดที่เก็บรักษาได้ในระยะเวลาสั้น เมื่อนำมาทำแห้งและทำเป็นผงจะทำให้เก็บรักษาขมิ้นชันได้นาน และยังเป็นการเพิ่มทางเลือกในการใช้ประโยชน์ของขมิ้นชัน เช่น ยาทาภายนอก ซึ่งรักษาโรคผิวหนัง ผื่นคัน กลาก เกาต์ รักษาแผลพุพอง สำหรับการใช้ภายใน จะช่วยรักษาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่น อาหารไม่ย่อย ทดแทนการใช้น้ำมันปัจจุบัน (<https://ppi.psu.ac.th/project/689>)

การพัฒนาต่อยอดขมิ้นให้เกิดประโยชน์ทั้งการยืดอายุของขมิ้นแล้ว ยังสามารถสร้างสรรค์พัฒนารูปแบบการแปรรูปเป็นสิ่งของที่มีคุณประโยชน์ และเพิ่มมูลค่าเพิ่มราคาให้เกษตรกรที่ปลูกขมิ้น มีทางเลือกในการสร้างอาชีพ เปิดพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวชุมชนมาชมผลผลิตที่แปรรูปทั้งอาหารการท่องเที่ยวนอก จากฉากจากชุมชนการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สูตรการทำสครับและโลชั่นจากขมิ้นชัน ควรจัดเก็บเป็นลายลักษณ์อักษร และรูปเล่มที่สวยงาม
2. จัดทำคลิปวิดีโอ ถึงวิธีปฏิบัติการทำสูตรการทำสครับและโลชั่นจากขมิ้นชัน
3. พัฒนาสูตรที่มีความหลากหลายให้เหมาะกับสภาพผิวของแต่ละบุคคล และมีการจดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป
4. ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จนดำเนินไปถึง กระบวนการที่มีการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่อไป เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. การเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนใกล้เคียงสามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมได้ด้วย
2. สร้างการเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของชุมชน
3. การสร้างเพจ หรือช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้
4. ส่งผลิตภัณฑ์ไปตรวจคุณภาพประโยชน์ และคุณสมบัติกับหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กวิสรา วัยสกร. (2552). **ลดเลือนริ้วรอยด้วยสมุนไพรสด**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์สุขภาพ.
- วรกมล ไพศาลสุธีธรรม. (2554). **สมุนไพรต้านมะเร็ง**. กรุงเทพฯ: นวสาน์การพิมพ์.
- ศรัณย์ กิจสิริไพศาล. (2537). **สุขภาพดีด้วยพืชผักสวนครัวในบ้าน**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- พนารัช ปรีดากรณ์ และ เต็มธรรม สิทธิเลิศ. (2564). **ยุทธศาสตร์การวิจัยชุมชน**. วิทยานิพนธ์ฝ่ายวิจัยและ
บริการธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์. (2563). **ชุมชนตำบลพุด พังงา คุณภาพดี ที่หนึ่งในไทย** (Online).
www.technologychaoban.com,
- เทิดศักดิ์ โทณลักษณ์. (2556). **การจัดการ การผลิตชุมชนในระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มผลผลิต**
(Online). www.rae.mju.ac.th,
- สำนักงานเกษตรตำบล จังหวัดพังงา. (2563). **ขมิ้นดี ขิงดี เครื่องแกงดี ที่บ้านเขาตำหนอน ตำบลถ้ำ
ทองหลวง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา** (Online). www.thapput.phangnga.doae.go.th,
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพนมสารคาม. (2561). **ชุมชนสมุนไพรไทยแท้ๆ พร้อมประโยชน์ และการ
นำไปใช้ให้ถูกวิธี** (Online). www.opsmoac.go.th,
- AMARC.(2024). **โลชั่น ครีมบำรุงผิวทำไมเราจำเป็นต้องทา** (Online). www.amarc.co.th,
- MGR Online ตะลอนทัวร์ โอท็อป. (2548). **ชุมชนถ้ำทองหลวง ธรรมดาที่ไม่ธรรมดา** (Online). www.mgromline.com,

บุคคลานุกรม

นักวิชาการวิทยาการการอบรม ประชาชนชุมชน บุคคลประสานงานหลักในชุมชน

1. นิกธ สารการ ตำแหน่งประชาชนชุมชน วิทยาการ
2. มณีนรัตน์ บุญเต็ม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านถ้ำทองหลวง บุคคลประสานงานหลักใน
ชุมชน
3. พิชฌนพร หนูทิพย์ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บุคคลประสานงานหลักในชุมชน

ผู้เขียน

ชุตาภรณ์ ทองจูน

ครูชำนาญการ สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลธุรกิจ วิทยาลัยชุมชนพังงา สถาบันวิทยาลัยชุมชน

69 หมู่ 6 ตำบลบ่อแสน อำเภอบ้านลาด จังหวัดพังงา

e-mail : chudabhorn.tho@pngcc.iccs.ac.th

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน
รายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

The satisfaction of management students towards the effectiveness of teaching and
learning mathematics in daily life.

นุชรี คงมณี

Nutcharee Kongmanee

Received : 9 April 2024 , Revised : 25 April 2024 , Accepted : 27 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากวิจัยพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 13 คน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .43 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .48 และน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .54

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ, คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

Abstract

This study aims to investigate the satisfaction levels of students in the management discipline regarding the effectiveness of teaching the subject of mathematics in everyday life, involving a sample size of 13 individuals. The research tool utilized was a questionnaire, and data were analyzed using basic statistical measures such as percentages, mean, and standard deviation.

The results from the research show that among a sample group of 13 individuals, it was found that management students were generally satisfied with the efficiency of teaching and learning, with an overall satisfaction level rated as high, with a mean of 4.41 and a standard deviation of 0.46. When considering specific aspects, it was found that students were most satisfied with the interaction between instructors and students, with a mean of 4.49 and a standard deviation of 0.43. Following this, student involvement had a mean of 4.49 with a standard deviation of 0.48. The least satisfaction was observed in the area of instructional media usage, with a mean of 4.34 and a standard deviation of 0.54.

Keyword : satisfaction , management student , Mathematics in Daily Life

บทนำ

วิทยาลัยชุมชนพังงาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนที่ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชากรวัยแรงงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้และความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย (สถาบันวิทยาลัยชุมชน, 2560) ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนของวิทยาลัยชุมชนจึงเป็นผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ทั้งวัย สถานภาพและพื้นฐานความรู้ สถาบันวิทยาลัยชุมชนจึงมีนโยบายให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นการปรับพื้นฐานความรู้

วิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การคำนวณในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณในชีวิตประจำวัน เช่น การหาพื้นที่ผิวและปริมาตร อัตราส่วนและร้อยละ การคำนวณภาษี กำไร ค่าเสื่อมราคา ดอกเบี้ย และส่วนลด การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับเสริมทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนทุกสาขาวิชา

ความพึงพอใจ เป็นเครื่องมือวัดความรู้สึก นึกคิด สภาวะทางอารมณ์ของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ ตามความคาดหวัง ความพึงพอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อเรื่องนั้นๆ แสดงออกมาเป็นความชอบหรือความไม่ชอบ ในสภาพแวดล้อมบริบทนั้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรม ความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ มีบรรยากาศที่ดี การเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดการตอบสนองความต้องการของร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ (พัฒนา พรหมณี และคณะ, 2563)

ด้วยเหตุที่วิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันเป็นวิชาพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน ทั้งที่ผู้บังคับและไม่บังคับในการคำนวณ การจัดการสอนให้ดึงดูดและน่าสนใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทผู้เรียนของวิทยาลัยชุมชนพังงาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาการจัดการ ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน

กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งได้จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักศึกษา 13 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการมุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการเตรียมพร้อมในการสอน 2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา 4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 5. ด้านการวัดและประเมินผล และ 6. ด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการตอบแบบสอบถามการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนพังงา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายระดับความพึงพอใจต่อการประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 และเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ อายุ 26 – 35 ปี และน้อยที่สุด คือ 36 – 46 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.85, 38.46 และ 7.69 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการเตรียมพร้อมในการสอน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมพร้อมในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในความตรงต่อเวลาของครูผู้สอน มากที่สุด รองลงมา คือ การแจกหรือแจ้งกำหนดการการเรียนการสอน การเตรียมเนื้อหาการสอนของครูผู้สอนก่อนเข้าทำการสอน และน้อยที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลที่เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมอันเกี่ยวข้องกับรายวิชา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 , 4.38 และ 4.31 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน มากที่สุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน, การจัดลำดับเนื้อหาสาระการเรียนการสอนมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน, การถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน, เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับรายวิชา และน้อยที่สุด คือ การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ในกิจกรรมการเรียนรู้ และความสอดคล้อง/เหมาะสมของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.46, 4.38 และ 4.31 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษาการเตรียมพร้อมในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้ มากที่สุด รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย หรือซักถามข้อสงสัยที่มีต่อเนื้อหาของแต่ละ

ละบทเรียน และน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.62, 4.46 และ 4.38 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้กับเนื้อหาแต่ละบท และการใช้ทรัพยากรชุมชนสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน มากที่สุด รองลงมา คือ การแนะนำเอกสาร ตำราเรียนและแหล่งค้นคว้า/แหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียน , การใช้อุปกรณ์สรรหาของทางวิทยาลัยพังกาสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน และการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 และ 4.31 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในความชัดเจนในการชี้แจงเกณฑ์/วิธีการวัดและประเมินผลของครูผู้สอนก่อนจัดการเรียนการสอน มากที่สุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมในระดับความยากง่ายของแบบทดสอบกับศักยภาพผู้เรียนและความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือในวิธีการวัดและประเมินผลในการทดสอบหรือเก็บคะแนนระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และ 4.38 ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการทำความรู้จักและเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนและความเป็นกันเองและการปรับตัวของครูผู้สอน มากที่สุด รองลงมา คือ ความเมตตา กรุณา ของครูผู้สอนที่มีต่อผู้เรียนอย่างเสมอภาคและยุติธรรม , ความตั้งใจสอน ความอดทน และการให้กำลังใจ แนะนำช่วยเหลือผู้เรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน และมีบุคลิกภาพและการวางตัวที่เหมาะสมต่อความเป็นครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และ 4.46 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันจำแนกตามรายด้าน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการเตรียมพร้อมในการสอน	4.40	.51	มาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.37	.56	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	4.49	.48	มาก
4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.34	.54	มาก
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.44	.52	มาก
6. ด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	4.49	.43	มาก
รวม	4.41	.46	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 (.43) , 4.49 (.48) และ 4.34 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ ดังนั้น ผู้สอนสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มผู้เรียนของวิทยาลัยชุมชนพังงา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระรายวิชามากยิ่งขึ้น

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการเตรียมพร้อมในการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ความตรงต่อเวลาของผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน

และนักศึกษามีความพึงพอใจในความชัดเจนต่อการชี้แจงเกณฑ์/วิธีการวัดและประเมินผลของครูผู้สอนก่อนจัดการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความตรงต่อเวลา และเข้าใจในศักยภาพพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และสามารถสร้างความเชื่อมั่นในเกณฑ์การวัดและประเมินผลแก่นักศึกษาที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าว สอดคล้องกับ ศุภณัฐ จันทโชติ (2564) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ (2564) พบว่า ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อม และกำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาสัตวศาสตร์ จากผลความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า รายวิชาสัตวศาสตร์ 1 ในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58 และรายวิชาสัตวศาสตร์ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก ศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.40

ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเป็นประเด็น 2 ด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจสูงที่สุดมากกว่าด้านอื่นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติญา บุญสินชัย และเอกราช โฆจิตพิมานเวช (2565) การจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า การจัดระเบียบห้องเรียนและคุณภาพของความสัมพันธ์ในการเรียนรู้มีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนมากขึ้นเมื่อผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในความสามารถและการสนับสนุนในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การทำวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาต่อไป
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในมิติอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤติญา บุญสินชัย และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2565). การจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ และคณะ.(2564). ความพึงพอใจของนักศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชาสัตวศาสตร์. กรุงเทพฯ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

พัฒนา พรหมณี และคณะ.(2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. อโยธยา สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา.

ศุภณัฐ จันทโชติ (2564) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก. กรุงเทพฯ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.

สถาบันวิทยาลัยชุมชน. (2560). แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิทยาลัยชุมชน ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565). กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

ผู้เขียน

นุชรี คงมณี

สาขาวิชา การจัดการ สถาบันการศึกษา/หน่วยงาน วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่อยู่ 69 ม.6 ต.บ่อแสน อ.ทับปุด จ.พังงา 82480

e-mail: Anney-ann@hotmail.com

เรือเพรียว : บ้านเชียรใหญ่ อำเภอยะรังใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช**Preaw Boat : Ban Chian Yai Chian Yai District Nakhon Si Thammarat Province****ยศนัย ไชยทอง¹ ธัญญเรศ เสถียรพันธ์² ลัญจกร นิลกาญจน์³****Yodsanai Chaithong¹ Thanyaret Sathianphan² Lanjakorn Ninkan****Received : 8 April 2024 , Revised : 17 April 2024 , Accepted : 27 April 2024****บทคัดย่อ**

การวิจัยเรื่องเรือเพรียว : บ้านเชียรใหญ่ อำเภอยะรังใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเรือเพรียว และเพื่อศึกษาขั้นตอนการสร้างของเรือเพรียวบ้านเชียร ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือเพรียว ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักนายทรงธรรม ภูักดีพันธ์ ช่างต่อเรือ และผู้ให้ข้อมูลรองนายบรรยาย เกษโร ผู้มีประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมเรือเพรียว โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือ เป็นโทรศัพท์มือถือในการขออนุญาตบันทึกเสียง และคำถามเชิงลึกเกี่ยวกับเรือเพรียว

ผลการศึกษา พบว่า เรือเพรียวมีประวัติความเป็นมาที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต คนบ้านเชียรส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยและอาชีพที่ต้องอาศัยสายน้ำ ซึ่งแม่น้ำปากพนัง เปรียบเหมือนหัวใจของชาวเชียรใหญ่ ชุมชนบ้านเชียรได้ใช้เรือเพรียวเป็นพาหนะสำหรับเดินทางระหว่างกัน ทำการค้าขาย หาดอาหาร และสำหรับการแข่งขัน โดยในอดีตเรือเพรียวจะเป็นเรือขุด จากต้นไม้ทั้งต้น แต่ต่อมาด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่ใหญ่ไม่มีหลงเหลือ จึงต้องประยุกต์เป็นลักษณะของเรือต่อ ชาวเรือเพรียวมีความเชื่อและพิธีกรรมบูชาแม่ย่านาง ไหว้เรือ แม่ย่านางเรือ คือพิธีกรรมและการบวงสรวงแม่ย่านางเรือ ชาวเรือมีความเชื่อว่า เรือแต่ละลำมีแม่ย่านางปกปักษ์รักษา ดังนั้นก่อนเดินทางออกเรือหรือก่อนการแข่งขัน ชาวเรือจะทำพิธีบูชาหรือพิธีบายศรีสู่ขวัญแม่ย่านางตามตำรับโบราณ ฝัพายเรือและชาวบ้าน หลังจากการเสร็จกิจกรรมจะมีพิธีเลี้ยงเรือ เป็นการเซ่น บวงสรวงเพื่อขอบคุณแม่ย่านางเรือ แม่คงคา แม่ธรณี และถือเป็นการสังสรรค์ของฝัพายอีกด้วย และผลการศึกษาขั้นตอนการสร้างของเรือเพรียว พบว่า ช่างทำเรือนิยมขุดไม้ตะเคียนทองทั้งต้น เนื่องจากเป็นไม้เนื้อแข็งที่เหนียวไม่ผุง่ายลอยน้ำ สามารถพายได้เร็วกว่า หากดูแลดีจะมีอายุการใช้งานนับร้อยปี ที่สำคัญเชื่อกันว่ามีนางไม้ หรือวิญญาณที่แกร่งกล้าสถิตย์อยู่ เมื่อนำมาขุดเป็นเรือยาวก็จะเจิญนางไม้ขึ้นเป็น “แม่ย่านางเรือ” เรือยาวส่วนใหญ่นิยมตั้งชื่อเรื่อนำหน้าว่า เจ้าแม่ หรือ เทพ ขั้นตอนการสร้างเรือเพรียว 7 ขั้นตอน การขุดโกลงเรือ การเบิกเรือ การวางกงเรือ การวางกระทงเรือ กระทง การติดกราบเรือ การติดโชนเรือ และการตั้งชื่อเรือ

คำสำคัญ : เรือเพรียว ,บ้านเชียร อำเภอยะรังใหญ่, เรือขุด, เรือต่อ, โชนเรือ, แม่ย่านางเรือ

Abstract

Research on slim boats: Ban Chian Yai Chian Yai District Nakhon Si Thammarat Province It is qualitative research. The objective is to study the history of the streamlined boat. and to study the construction process of the Ban Chian Preaw boat. The study was based on a sample group using purposive selection, including the main informant, Songtham. Phu Phakdeephan, boat builder and deputy informant Narachai Kesaro, who has experience in participating in the Preaw boat activities.

The results of the study found that there is a history linked to the way of life. Most Ban Chian people have residences and occupations that depend on the water. which the Pak Phanang River It is like the heart of the big Chian people. The Ban Chian community uses streamlined boats as vehicles for traveling between each other, doing trade, looking for food, and for competing. In the past, the Preaw boat was a dredger. from the whole tree But later, due to the environment where there were no large trees left. Therefore, it must be applied to the characteristics of the ship. Preaw boat people have beliefs and rituals to worship Mae Yanang, worship the boat, Mae Yanang Ruea. It is the ritual and worship of Mae Yanang Ruea. Sailors believe that Each boat has a Mae Yanang to protect it. Therefore, before leaving the boat or before competing Sailors will perform a worship ceremony or Bai Sri ceremony to honor Mae Yanang according to the ancient recipe. Rowers and villagers After the activity is finished, there will be a boat raising ceremony, an offering, a sacrifice to thank Mae Yanang Ruea, Mae Kongkha, Mae Earth, and is considered a social gathering of rowers as well. And the study of the study of the construction process of the Preaw boat found that boat makers like to dig up the entire Takhianthong tree. Because it is hard wood that is tough, does not rot easily, floats on water, and shoots water well. If taken care of well, it will last for hundreds of years. Importantly, it is believed that there are nymphs. or the strong spirit that resides When it is dug into a long boat, it invites nymphs to climb up into it. "Mae Yanang Ruea" Most long boats like to name their boats with the prefix Chao Mae or Thep. The process of building a slim boat is 7 steps: digging the boat stirrups, starting the boat, laying out the boat rowing row,

placing the boat krathong, krathong, and attaching the boat bow. Attaching the boat and naming ships

Keyword : Preaw boat, Ban Chian, Chian Yai district, dredger, building boat, Khon boat, Mae Yanang

บทนำ

ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน จะมีเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญา และวิถีชีวิตชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำมากมาย เรือเป็นปัจจัยสำคัญของชีวิตคนลุ่มน้ำ เพราะเรือใช้เป็นพาหนะในการเดินทางที่สำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า เรือมีบทบาทในการหาปลาเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชีพ และยังเป็นส่วนสำคัญในกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการแข่งขันเรือประเพณีประจำปี จึงมักจะมีขึ้นในชุมชนใหญ่ ๆ ริมแม่น้ำสายสำคัญ

เรือในลำคลองและแม่น้ำ เป็นมรดกวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ เป็นอุปกรณ์สำคัญการเล่นพื้นบ้านอันสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันระหว่างสายน้ำกับชีวิต เรือกับวิถีชีวิต และความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ในสมัยก่อน เมื่อถึงเทศกาลออกพรรษา ที่มีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ในช่วงเดือนสิบถึงเดือนสิบสอง ซึ่งเป็นช่วงฤดูน้ำมาก ชาวบ้านที่อยู่ริมน้ำจะใช้เรือเป็นพาหนะแห่แหน นำองค์กฐิน องค์ผ้าป่าไปยังวัด เมื่อเสร็จพิธีการทางศาสนาแล้ว ก็จะมีการเล่นแข่งเรือกัน ทุกหมู่บ้านจะส่งเรือเข้าร่วมแข่งขัน นอกจากนี้บางท้องถิ่นจะจัด แข่งเรือในงานทำบุญไหว้พระประจำปีของวัด

เรือเพรียว หรือเรือยาวสำหรับการแข่งขันความเร็วในสายน้ำ เป็นกิจกรรมทั้งการกีฬาความบันเทิง และเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีสายน้ำ การจัดแข่งขันเรือเพรียวบางแห่งจัดแข่งเรือเพื่อบวงสรวงสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ บางแห่งจัดในเทศกาลสนุกสนานรื่นเริง ก่อนที่จะเอาเรือลงน้ำต้องทำพิธีบวงสรวงแม่ย่านางเรือ คือจัดเครื่องสังเวยให้ถูกต้องตามแบบตำราโบราณเพื่อเชิญแม่ย่านางลงในเรือ ตามตำรากล่าวไว้ว่าจะต้องบูชาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีเดชาานุภาพ แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย รวมทั้งพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ ตลอดถึงพระอริยะสงฆ์พุทธสาวก และเทวดาทั่วทั้งจักรวาล ให้คุ้มครองฝายและผู้ที่อยู่ในเรือให้ทุกคนมีความปลอดภัย

ชุมชนเชียรใหญ่ เป็นชุมชนริมแม่น้ำปากพนัง มีเรือโดยสารเดินทางจากเมืองปากพนังไปยังเมืองชะอวด นอกจากนี้ยังมีเรือขนาดกลาง ขนาดเล็กมากมายวิ่งระหว่างชุมชนเชียรใหญ่ไปยังชุมชนรอบสายน้ำ เป็น

คลองขนาดกลางขนาดเล็ก มีเรือของคนในชุมชนทั้งเรือเครื่องเรือพาย เรือแจว ในการนี้พบว่าเรือเปรี้ยวของ คู้งวัด คู้งบ้าน เป็นเรือตัวแทนชุมชน ที่จะเข้าร่วมแข่งขันในงานประเพณีของอำเภอเชียรใหญ่

การแข่งขันเรือเป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวเชียรใหญ่ ซึ่งคนเชียรใหญ่มิ่วมีวิถีชีวิตติดกับแม่น้ำสาย สำคัญที่ไหลผ่าน นั่นก็คือ แม่น้ำปากพนัง เปรียบเหมือนหัวใจของชาวเชียรใหญ่ โดยจะมีทั้งประเภทเรือขุดและ เรือต่อ ในการแข่งขันเรือเปรี้ยวของชาวเชียรใหญ่ มีตั้งแต่เรือ จำนวน 7 ฝีพาย ไปกระทั่งถึงเรือ 55 ฝีพาย ถือ ได้ว่าเป็นการแข่งขันที่มีเรือใหญ่ 55 ฝีพาย แค่นี้เดียวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานถ้วยชนะเลิศ ในทุกปีที่มีการแข่งขัน โดยแข่งเรือเปรี้ยวจะจัด ในทุกช่วงสิ้นปี ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม - 1 มกราคม ของทุกปี จัดขึ้นบริเวณบริเวณศาลาประชาสุข 84 พรรษา มหาราชา อำเภอเชียรใหญ่ การแข่งขันเรือยาวหรือเรือเปรี้ยว เป็นกีฬา พื้นเมืองอย่างหนึ่งที่นิยมกัน มากทั่วประเทศ โดยเฉพาะ ท้องที่มีแม่น้ำลำคลอง ในภาคใต้ จังหวัดที่จัดให้มี การแข่งเรือจนเป็นงาน ประจำปีที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง สงขลา และนราธิวาส ส่วนมาก ก็นิยมจัดแข่งขันใน ถูคูน้ำหลากประมาณเดือนตุลาคม - ธันวาคม ประเพณีและวัฒนธรรม ย่อมสอดคล้องกับ วิถีชีวิตของประชาชนอันสืบเนื่องจากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นๆ พลวัตการเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน ทรัพยากร สังคม เศรษฐกิจทำให้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สูญหาย การศึกษาเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมและ วิถีชีวิตของถิ่นตนจึงเป็นการสืบทอดสิ่งที่ดั่งามและได้เรียนรู้รากเหง้าของตน โดยบุคคลหากไร้ซึ่งประเพณีและ วัฒนธรรม บุคคลนั้นไร้ซึ่งรากเหง้าของตนเอง ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของเรือเปรี้ยว อันเป็นวิถีชีวิตของตนใน ชุมชนของตนเอง เลยอยากที่จะศึกษาเรือเปรี้ยวของชุมชนตนเอง

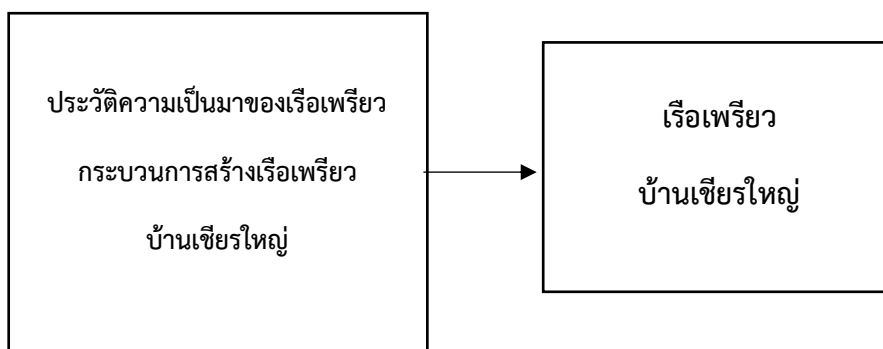
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่องเรือเปรี้ยว บ้านเชียรใหญ่ อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา ขั้นตอนการสร้างและอุปกรณ์ เรือเปรี้ยว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้คงอยู่ไว้ซึ่ง เพื่อเป็นประโยชน์แก่เยาวชนคนรุ่นหลังที่สนใจในเรือเปรี้ยว และเป็น ประโยชน์ต่อผู้วิจัย โดยหวังว่าให้เรือเปรี้ยวจะคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของเรือเปรี้ยวเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ใน การวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เรือเปรี้ยวบ้านเชียร มีประวัติยาวนานหลายสิบปี เนื่องจากบ้านเชียร เป็นชุมชนใหญ่ริมแม่น้ำปาก พนัง เป็นจุดกลางของเส้นทางเรือโดยสารขนาดกลางขนาดใหญ่ที่เดินเรือจากปากพนัง (เมืองท่าจากทะเลอ่าว ไทย) เชื่อมกับ ชุมชนชะอวด (ชุมชนริมทางรถไฟ ที่เป็นแหล่งรวมการค้าระหว่างคนชาวสวนบริเวณเทือกเขา บรรทัด และจากทะเลน้อยควนขนุนจังหวัดพัทลุง) บ้านเชียรจึงเป็นจุดกลางที่เรือมาตั้งถิ่นฐานทำการเกษตร

และค้าขายกับสองเมืองหลักคือปากพนังและชะอวด ทำให้มีการใช้เรือ ช่างซ่อมเรือ และช่างต่อเรือจำนวนมาก มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาช่างต่อเรือจากรุ่นสู่รุ่น และมีคนพายเรือ ขับเรือบริการขนส่งมากมายจากรุ่นสู่รุ่น ในจำนวนนี้ จึงมีเรือเพรียวบ้านเชียร ที่เป็นเอกลักษณ์ของคนเชียรใหญ่ ปัจจุบันยังคงมีกลุ่มอนุรักษ์เรือเพรียวที่ทั้งผลิต ซ่อมแซม และทิมแข่งเรือเพรียวบ้านเชียร

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเรือเพรียว อำเภอเชียรใหญ่
2. เพื่อศึกษาการสร้างเรือเพรียว อำเภอเชียรใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรือเพรียว และชุมชนที่มีความผูกพันกับแม่น้ำ ลำคลองที่วิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับเรือ ที่ยึดโยงไปถึงประเพณี ความเชื่อ นันทนาการจากการแข่งเรือ รวมถึงภูมิปัญญาการต่อเรือ ภูมิปัญญาการจัดการระบบในการใช้เรือและการแข่งเรือในมิติกีฬาและนันทนาการ

การศึกษากาคนาม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยบุคคลผู้มีความรู้ ประสบการณ์ด้านเรือเพรียวบ้านเชียร ได้แก่ นายทรงธรรม ภูักดีพันธ์ เป็นช่างในการต่อเรือเพรียวของอำเภอเชียรใหญ่ ท่านเป็นปราชญ์แขนงเรือเพรียว เนื่องจากท่านเป็นช่างชุดเรือและต่อเรือของอำเภอเชียรใหญ่ และพื้นที่ใกล้เคียงระหว่างอำเภอ โดยท่านเป็นผู้รู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับเรือเพรียว และเป็นผู้ลงแข่งในทุกๆปี จึงเลือกให้ท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย นายบรรยาย เกษโร อดีตผู้จัดการเรือและนักกีฬาเรือพาย ท่านเป็นอดีตนักกีฬาเรือพาย รุ่นอาวุโส เนื่องจากท่านเป็นผู้มีองค์ความรู้และอยู่กับเรือเพรียวมานานกว่า 20 ปี ผู้วิจัยได้เลือกท่านเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการแข่งขันเรือเพรียว

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเรือเพรียว การวิธีการสร้างเรือ และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเรือเพรียวในบ้านเชียร อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เป็นการสนทนาโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่แล้ว และจะใช้คำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูล ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทำให้ได้คำตอบอย่างละเอียดจากความคิด ประสบการณ์และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล

การสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม เพื่อเก็บข้อมูลการสร้างเรือเพรียวในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มหาต้นไม้ วิธีการสร้างเรือ ไปจนถึงการแข่งขันของเรือเพรียว บ้านเชียรใหญ่ อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การจัดการข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากภาคสนาม โดยแยกตามความมุ่งหมายของการวิจัยมาจัดทำ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารต่างๆ นำมาศึกษาอย่างละเอียด พร้อมจัดระบบหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมจากการสำรวจเบื้องต้น การสัมภาษณ์ การสังเกตมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้โดยแต่ละวัตถุประสงค์นั้นผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นหัวข้อย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์

3. ศึกษาองค์ความรู้ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูล เรือเพรียว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายละเอียดปลีกย่อยในหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ประวัติความเป็นมา ความแตกต่างจากเรือเพรียวที่อื่น เป็นเอกลักษณ์ของเรือเพรียวอำเภอเชียรใหญ่

3.2 การสร้างเรือ การตกแต่งเรือเพรียว บ้านเชียร อำเภอเชียรใหญ่

3.3 กิจกรรมการแข่งขันเรือเพรียว บ้านเชียรใหญ่ อำเภอเชียรใหญ่

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม ทั้งจากการสังเกต สัมภาษณ์ ตามหลักตรวจสอบสามเส้า ด้วยการเอาผลการสังเกตและสัมภาษณ์ ตรวจสอบช่วงเวลา (กรณีประวัติความเป็นมาของเรือเพรียวบ้านเชียรใหญ่) ตรวจสอบกับเอกสาร ตรวจสอบกับคนหลาย ๆ กลุ่มที่เคยอยู่ในเหตุการณ์หรือมีความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้โดยแต่ละวัตถุประสงค์นั้นผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นหัวข้อย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ และตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาโดยการตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า ในประเด็นด้านเวลา สถานที่ และบุคคล

ผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาเรือเพรียวบ้านเชียร อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีประวัติความเป็นมาที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต การอยู่อาศัย อาชีพของคนในชุมชน โดยใช้เรือเพรียวเป็นพาหนะในการเดินทาง ในการหาอาหาร และประกอบอาชีพหาอาหารทะเล จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์ พบว่านายทรงธรรม ภักดีพันธ์ ได้กล่าวว่า เรือเพรียวของอำเภอเชียรใหญ่ เป็นส่วนประกอบหลักของประเพณีของชาวเชียรใหญ่ เป็นการร่วมสานสัมพันธ์ความสามัคคีของคนในชุมชนเชียรใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีที่อยู่อาศัยและอาชีพที่ต้องใช้สายน้ำ และแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน นั่นก็คือ แม่น้ำปากพนัง เปรียบเหมือนหัวใจของชาวเชียรใหญ่ โดยในอดีตเรือเพรียวจะเป็นเรือขุด จากต้นไม้ทั้งต้น แต่ต่อมาด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่ใหญ่ไม่ค่อยมีหลงเหลือ จึงต้องประยุกต์เป็นลักษณะของเรือต่อ ซึ่งในการแข่งขันเรือเพรียวของชาวเชียรใหญ่ มีตั้งแต่เรือ จำนวน 7 ฝีพาย ไปกระทั่งถึงเรือ 55 ฝีพาย ถือได้ว่าเป็นการแข่งขันที่มีเรือใหญ่ 55 ฝีพาย แค่นี้เดียวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานถ้วยชนะเลิศ ในทุกปีที่มีการแข่งขัน โดยการแข่งเรือเพรียวจะจัดในทุกๆช่วงสิ้นปี ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม จนกระทั่งถึง 1 มกราคม ของทุกปี จะจัดขึ้นบริเวณบริเวณศาลาประชาสุข 84 พรรษา มหาราชา อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เรือเพรียวบ้านเชียร อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมบูชาแม่ย่านาง ไหว้เรือ แม่ย่านางเรือ พิธีกรรมและความเชื่อของชาวเรือ คือพิธีกรรมและการบวงสรวงแม่ย่านางเรือ ชาวเรือมีความเชื่อว่า เรือแต่ละลำมีแม่ย่านางปกปักษ์รักษา ดังนั้นก่อนเดินทางออกเรือหรือก่อนการแข่งขัน ชาวเรือจะทำพิธีบูชาหรือพิธีบายศรีสู่ขวัญแม่ย่านางตามตำรับโบราณ ฝีพายเรือและชาวบ้าน หลังจากการเสร็จกิจกรรมจะมีพิธีเลี้ยงเรือ เป็นการเซ่นบวงสรวงเพื่อขอบคุณแม่ย่านางเรือ แม่คงคา แม่ธรณี และถือเป็นการสังสรรค์ของฝีพายอีกด้วย

การสร้างเรือเพรียว พบว่า ช่างทำเรือนิยมขุดไม้ตะเคียนทองทั้งต้น เนื่องจากเป็นไม้เนื้อแข็งที่เหนียวไม่ผุง่าย ลอยน้ำ และพายได้เร็วกว่า หากดูแลดีจะมีอายุการใช้งานนับร้อยปี ที่สำคัญเชื่อกันว่ามีนางไม้ หรือวิญญาณที่แกร่งกล้าสถิตย์อยู่ เมื่อนำมาขุดเป็นเรือยาวก็จะเชิญนางไม้ขึ้นเป็น “แม่ย่านางเรือ” เรือยาวส่วนใหญ่นิยมตั้งชื่อเรือหน้าว่า เจ้าแม่ หรือ เทพ ด้วยเชื่อว่าแม่ย่านางเรือเป็นผู้หญิง และเป็นรุกขเทวาประจำต้นไม้นั้นเอง เรือที่ตั้งชื่อนำหน้าว่าเทพ อาทิ เทพนรสิงห์ ๘๘ (จ.สระบุรี) เทพมังกรทอง (จ.นครสวรรค์) เทพจุฬารักษ์ (จ.พระนครศรีอยุธยา) เทพลีบสองราศี เทพอัมรินทร์ (จ.พิษณุโลก) เป็นต้น โดยเฉพาะที่จังหวัดสกลนคร นิยมตั้งชื่อเรือว่าเทพ มีจำนวนนับไม่ถ้วนจริงๆ อาทิ เรือแสงส่อง เรือเจ้าจันทร์งาม ฯ ซึ่งเป็นเรือดังและเก่าแก่ของชาวเชียรใหญ่

โขนเรือ เป็นที่ประทับของแม่ย่านางเรือ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของเรือ มักผูกด้วยผ้าสีต่างๆ เพื่อความสวยงาม เป็นการแต่งตัวให้แก่แม่ย่านางเรือ ชาวเรือจึงให้ความเคารพกราบไหว้และห้ามมิให้ผู้ใดทาลบหลู่ต่อโขนเรือเป็นอันขาด มนต์เสน่ห์และสีสันของการแข่งเรือที่เราจะได้เห็นคือสีเสื้ออันฉูดฉาดบาดตาที่สวมใส่กันทั้งทีม เพื่อให้ผู้ชมสามารถมองและแยกแยะได้แต่ชัดเจน ใกล้เคียงกับทีมไหน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการเรียกขวัญและกำลังใจด้วยเครื่องรางของขลังต่างๆ เพื่อหวังชิงชัยชนะ บ้างก็ใส่เสื้อยันต์สีแดงที่ลงอักขระอาคมทั้งทีม ประหนึ่งกองทัพเรือที่จะต้องออกสู่สนามรบ บ้างก็คาดสายสิญจน์มงคลประหนึ่งว่าจะขึ้นเวทีมวย บ้างก็อมว่านเพื่อเรียกกำลังใจ หรือไม่ก็สวมพระเครื่อง ตะกรุด พिरอด หรือคาดประเจียด (ผ้ายันต์) ของวัดที่หมู่บ้านตนเองนับถือ อีกทั้งยังมีหลวงพ่หรือพระมาคอยดูแลเรือ มาคอยให้กำลังใจประพรมน้ำมนต์ถึงสนามแข่ง เสียงพากย์ของพิธีกรประจำสนามที่สร้างความตื่นเต้นเร้าใจ บวกกับการแข่งขันที่ทำให้คนดูต้องลุ้นกันแทบไม่กระพริบตาด้วยการเอาแพ้อาชนะกันเพียงเสี้ยววินาที สิ่งเหล่านี้หาได้เพียงในสนามแข่งเรือยาวประเพณีเท่านั้น

ขั้นตอนการทำเรือเพรียว

1. การขุดโคลนเรือ ช่วงจะเปิดปากไม้เป็นรูปสี่เหลี่ยมแล้วจะตีเส้นหาศูนย์กลางแบ่งไม้เป็นสองซีกเท่า ๆ กัน พร้อมตีกรอบด้านข้าง ๆ ละ 2 เส้น เรียกว่า เส้นมาด แล้วจึงขุดเอาเนื้อไม้ออกตามแนวเส้นมาดตลอดลำ ด้วยขวานโยนและเลื่อยยนต์ให้มีลักษณะเป็นร่อง
2. การเบิกเรือ การถ่างเรือที่ทำเป็นรูปร่างแล้วให้ผายออกโดยวิธีสูบลมไฟให้ร้อน เมื่อได้รูปทรงเรือทั้งด้านในและด้านนอกตามที่ต้องการแล้วก็พลิกคว่ำลงเพื่อลนไฟ หรือย่างไฟ โดยใช้ซี่เลื่อยเบล็อกไม้เป็นเชื้อเพลิงให้ความร้อนเท่า ๆ กัน
3. การวางกงเรือ เป็นชิ้นไม้ตัดแต่งให้โค้งเข้ากับรูปท้องเรือด้านใน ช่วยเพิ่มความแข็งแรง และได้รูปทรงเรือที่ต้องการ
4. การวางกระทงเรือ กระทง นิยมใช้ไม้สักกว้างประมาณ 6 นิ้ว หนา 1 นิ้ว ยาวเท่ากับความกว้างของตัวเรือ ตามกงเรือแต่ละกงที่วางไว้แล้ว โดยวางไม้กระทงบนหัวกง แล้วเจาะตอกยึดกระทงกับกงและตัวเรือด้วยลูกประสักตลอดลำ
5. การติดกราบเรือ จะทำการหงายตัวเรือขึ้น เพื่อติดกราบเรือ โดยใช้ไม้ตะเคียน กว้างประมาณ 6 นิ้ว หนา 1.5 นิ้ว ยาวตลอดแนวกระทงเรือตลอดลำ ติดสองข้างบนกระทงเรือ เพื่อช่วยให้ส่วนบนของตัวเรือแข็งแรงเพิ่มขึ้น และกันน้ำเข้าเรือเวลาพายเรือ หรือจ้ำเรือขณะแข่งขัน

6. การติดโคนเรือ โชนเรือ มีโคนหัวกับโคนท้าย ที่สำคัญนิยมทำโชนแบบถอดได้ เพราะสะดวกในการเคลื่อนย้ายเรือโดยนิยมขุดทำโชนกลวงเพื่อให้เบา บางแห่งใช้โชนเป็นโครงไม้รวีตีปิดด้วยไม้จริง ทำให้โชนเบามากขึ้น

7. การตั้งชื่อเรือ มีคติความเชื่อหลายหลายวิธีที่เป็นพื้นฐานในการตั้งชื่อเรือแล้วแต่ความนิยมหรือความเชื่อของเจ้าของเรือแต่ละลำยึดถือ แต่โบราณนิยมเชิญแม่ย่านางประทับทรงเพื่อขอให้ตั้งชื่อให้

ภาพ อุปกรณ์การต่อเรือ

ก่อนที่จะลงมือทำเรือ ต้องมีการขอขมาบอกกล่าวแก่แม่ย่านางเรือ วัตถุประสงค์เพื่อบอกว่า ไม่ได้เป็นการลบหลู่หรือทำลาย เพียงแต่เป็นการตกแต่ง ซ่อมแซม หรืออื่นๆ รูปร่างคล้ายจอบมีคมด้านสั้น ตัวมะเค็งมีบ่า ด้านข้างจุ่มเข้า สันมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมหนา มีรูสำหรับใส่ด้าม มีด้ามสั้นทำด้วยไม้ ใช้เบิกไม้เป็นขั้นตอนแรกในการทำ จะใช้ในเรือขุดจะใช้ในการเหลา ให้ไม้เรียบและเสมอกันในแนวยาว เพื่อจะนำไปประกอบเป็นตัวเรือ

ภาพ เรือเพรียวบ้านเชียรที่กำลังต่อ

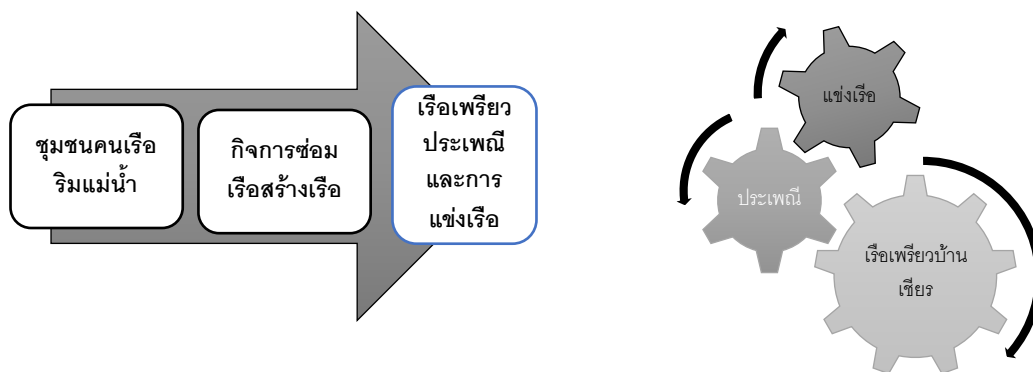
เมื่อได้ไม้ที่ต้องการ ก็นำมาขึ้นรูปโดยใช้กาวในการยึดตัวไม้ให้ติดกัน เพื่อเป็นการยึดเรือไม่ให้ไม้ที่ต่อกันไม่ให้เรือแตกออกจากกัน เพราะใส่แค่กาวไม้ไม่สามารถที่จะยึดได้ ต้องใช้กาบเรือเป็นตัวยึด เมื่อใส่กาบเรือและกระดุกเรือเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนการใส่ที่นั่งโดยจะต้องเป็นไม้เนื้อเป็นการเอาไม้ไผ่มาเลาเปรียบเสมือนกับตะปู

การใส่สีกซึ่งเป็นตัวที่ต่อกลงไปยังตัวเรือ ทำให้เรือมีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้นเป็นการตรวจสอบเรือว่ามีความสมดุล คานสำหรับการค้า ไม่ให้เรือเสียสมดุล ให้น้ำหนักทั้งหัวและท้ายรับน้ำหนักเท่ากัน

ภาพเรือเพรียว บ้านเชียร อำเภอยะใหญ่

เรือที่สร้างเสร็จ จะมีการทำพิธีกรรม ตามความเชื่อที่เข้มข้น ด้วยการการผูกโขน บูชาแม่ย่านางประจำเรือ เจ้าของเรือส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญในการอันเชิญแม่ย่านางมาประจำเรือ เพื่อเป็นมงคลของเจ้าของเรือ ผู้ใช้เรือ แม่ย่านางเรือจะคุ้มครองเรือและคนที่ใช้เรือให้ปลอดภัย ซึ่งพิธีกรรมจะแตกต่างกันไปตามเจ้าของเรือ

แผนภูมิ เรือเพรียวบ้านเชียร อำเภอยะใหญ่

ช่วง พ.ศ. 2510-2530 การคมนาคมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพอง ที่กินบริเวณ 6 อำเภอ ยังคงใช้เรือเป็นเส้นทางหลัก ชุมชนบ้านเชียรเป็นชุมชนขนาดใหญ่ คนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีอาชีพประมง หาปลา แปรรูปอาหารที่ทำจากปลา และพืชผัก รวมถึงการทำนา ทำสวน ในจำนวนนี้ ทักษะการใช้เรือ ขับเรือ ซ่อมแซมเรือ และสร้างเรือมีมาก ต่อมาเมื่อถนนมาตรฐานขยายตัวไปทั่วบริเวณลุ่มน้ำ การใช้เส้นทางน้ำ ใช้เรือลดลงอย่างมาก แต่คนเรือยังคงอนุรักษ์ ซ่อมแซมเรือ ผลิตเรือ โดยเน้นนำมาใช้เป็นสำคัญของประเพณีทางน้ำ รวมถึง

การแข่งขันเรือเพรียว และคนบ้านเชียร พยายามสร้างความตระหนักในอนุรักษ์เรือเพรียวให้คงอยู่ ทั้งในมิติพิธีการทางศาสนาและนันทนาการการแข่งขันเรือ ให้เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เรือเพรียวบ้านเชียรต่อไป

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องเรือเพรียวบ้านเชียร อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประวัติความเป็นมาในการใช้เรือสำหรับการเดินทาง การประกอบอาชีพหาอาหารทะเลซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ ภาสกล. (2560) เรื่อง เรือ: ภูมิปัญญากับวิถีชีวิตพื้นบ้านและบทบาทในสังคมไทยภาคกลาง การสร้างเรือเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นที่

เรือ สายน้ำ คือส่วนสำคัญของชีวิต คนชุมชนสายน้ำยังคงผูกพันกับคลอง เรือ เพราะเรือกับวิถีชีวิตพื้นบ้านในอดีตเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เรือมีความสัมพันธ์เป็นพาหนะในการคมนาคมขนส่งสินค้า คติความเชื่อและศาสนาในเรื่องแม่น้ำนางเรือ ประเพณีราชภัฏและประเพณีหลวง และเรือที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวปากเชียร สอดคล้องกับงานของอิงตะวัน แพลกอินทร์ และนิรันดร์ เรือนอินทร์. (2547) เรื่อง เรือ: ภาพสะท้อนวิถีชีวิตของชาวบ้านในลุ่มน้ำบางปะกง เป็นพาหนะสำคัญต่อวิถีชีวิตมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เรือลุ่มน้ำบางปะกงปัจจุบันมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากการสร้างถนน น้ำตื้นเขิน จึงมีการดัดแปลงเรือมาดำเนินกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องเรือรอบเกาะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ควรมีนโยบายสนับสนุน บุคคล กลุ่มคนที่ใช้ภูมิปัญญาในการต่อเรือ ซ่อมแซมเรือในชุมชน เป็นหมุดหมายในการท่องเที่ยว ทั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น

2. ผู้นำองค์กรระดับภูมิภาค จังหวัด อำเภอ ควรมีนโยบายส่งเสริมประเพณีการแข่งขันเรือและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ความเชื่อประเพณี พิธีกรรม ที่เกี่ยวกับเรือ การต่อเรือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรท้องถิ่น หัวหน้าสถานศึกษา ควรมีกิจกรรมอนุรักษ์พัฒนาและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังกับวิถีคนเรือ วิถีคนคลอง โดยเฉพาะกิจกรรมเรือเพรียว

2.หน่วยงานทางวัฒนธรรม ผู้นำชุมชน ควรมีกิจกรรมอนุรักษ์พัฒนาประเพณีที่เกี่ยวกับเรือเพรียวและ
วิถีคนคลอง วิถีคนเรือแนวย้อนยุค สร้างความตระหนักรู้ท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องความเชื่อ และพิธีกรรมในอดีต วิถีชีวิตชาวเรือ จนถึงปัจจุบันที่เกี่ยวกับเรือและ
สายน้ำ
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ที่เกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลง วิวัฒนาการการคมนาคมทางเรือของชาวปาก
เชียร สาเหตุ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการหายไปของเส้นทางคมนาคมสายน้ำ

เอกสารอ้างอิง

สิงห์บุรี วีรชนคนกล้า : สายธารวัฒนธรรม, หน้า 209.

ณัฐกานต์ เถาศล. (2560). เรือ : ภูมิปัญญากับวิถีชีวิตพื้นบ้านและบทบาทในสังคมไทยภาคกลาง. ดุษฎี
นิพนธ์. สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อิงตะวัน แพลูกอินทร์ และนิรันดร์ เรือนอินทร์. (2547). เรือ : ภาพสะท้อนวิถีชีวิตของชาวบ้านในลุ่มน้ำ

บางปะกง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. แผลงใต้. สืบค้น 2567 ครั้งที่ 31 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม.

ผู้เขียน

นายยศนัย ไชยทอง¹ (ผู้ประสานงานหลัก)

สาขาการจัดการวัฒนธรรมเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

e-mail: Yodsanai10@gmail.com

นางสาวธัญญเรศ เกลียรพันธ์²

สาขาการจัดการวัฒนธรรมเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

e-mail : mimthanyaret2545@gmail.com

ผศ.ดร.ลัญจกร นิลกาญจน์³ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

e-mail: lunjakon@gmail.com

หลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับ

วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่นวิทยาลัยชุมชนพังงา เป็นวารสาร เผยแพร่บทความวิจัยและบทความทางวิชาการ ด้านสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ของอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงา และจากหน่วยงานภายนอก

1. ประเภทของผลงานที่จะตีพิมพ์

- 1.1. บทความวิจัย ความยาวอยู่ระหว่าง 8-15 หน้า ใช้ตัวพิมพ์ TH SarabunPSK ขนาด 16 point และต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารหรือหนังสือใดมาก่อน
- 1.2. บทความวิชาการ ความยาวอยู่ระหว่าง 8-15 หน้า ใช้ตัวพิมพ์ TH SarabunPSK ขนาด 16 point และต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารหรือหนังสือใดมาก่อน

2. รูปแบบของการเขียนผลงาน

2.1. รูปแบบการเขียนบทความ วิจัย

เพื่อให้วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา เป็นวารสารที่มีมาตรฐาน ได้มีการกำหนด ลักษณะ การเรียบเรียง ตามลำดับดังนี้

- 2.1.1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2.1.2. ชื่อผู้วิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2.1.3. ตำแหน่ง อีเมลของผู้เขียนบทความและสถานที่ทำงานของผู้วิจัย
- 2.1.4. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เริ่มต้นด้วยบทคัดย่อที่เป็นภาษาไทย และตามด้วยบทคัดย่อที่เป็นภาษาอังกฤษ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้กำหนดคำสำคัญ (Keyword) ไว้ท้ายบทคัดย่อ
- 2.1.5. เนื้อหาจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ โดยเนื้อหาจะประกอบด้วย
 - 2.1.5.1. บทนำ
 - 2.1.5.2. วิธีการวิจัย
 - 2.1.5.3. ผลการวิจัย
 - 2.1.5.4. สรุปและอภิปรายผล
 - 2.1.5.5. เอกสารอ้างอิง

2.2. รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ

บทความทางวิชาการ ที่จะตีพิมพ์ในวารสาร วิชาการการพัฒนา ท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังงา ควรมีลำดับ การเรียบเรียงดังนี้

2.2.1. ชื่อบทความ

2.2.2. ชื่อผู้เขียนบทความตำแหน่งและอีเมลของผู้เขียนบทความ สถานที่ทำงานของผู้เขียนบทความ

2.2.3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ขึ้นต้นด้วยบทคัดย่อที่เป็นภาษาไทย และตามด้วยบทคัดย่อที่เป็นภาษาอังกฤษ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้กำหนดคำสำคัญ (Keyword) ไว้ท้ายบทคัดย่อ

2.2.4. บทความ (บทนำ เนื้อหา และบทสรุป)

2.2.5. เอกสารอ้างอิง

3. การเขียนเอกสาร อ้างอิงของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เรียบเรียงตามอักษรชื่อผู้แต่งโดยใช้รูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

Journal of Local Development | Phangnga Community College

วารสารวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่น

วิทยาลัยชุมชนพังงา

จิตอาสา สร้างสรรค์ปัญญา พัฒนาท้องถิ่น

วิทยาลัยชุมชนพังงา

69 หมู่ 6 ถนน ทับปุด-พังงา(สายใหม่) ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180